

2011 nr 4
Fåglar
i Närke

Sigfrid Olsson

Fåglar i Närke

Årg 34

2011 Nr 4

Närkes Ornitologiska Förenings medlemstidning.

Redaktör och layout

Åke Lorin Brantströms gränd 12, 702 28 Örebro,
Tel. 019-24 49 32, 070-326 90 02.

E-post: ake.lorin@telia.com

Redaktionsgrupp

Ann-Margret Elmroth, Tel. 019-32 01 83,
070-637 15 95. E-post: elmroth@telia.com

Magnus Helleryd, Tel. 019-298 692, 070-238 37 93
E-post: magnushelleryd@hotmail.com

Marianne Johansson, Tel. 019-36 17 75,
070-656 63 69. E-post: marianne-j@telia.com

Helny Olsson, Tel. 019-29 90 03, 070-576 29 81.
E-post: helny@telia.com

Närkes Ornitologiska Förening

En ideell regionalförening av Sveriges Ornitologiska Förening, SOF.

Medlem i Närkes Ornitologiska Förening blir man genom att sätta in årsavgiften på plusgiro 430 33 22-4 eller bankgiro 5747-3357. Årsavgiften är för vuxen 160 kr, för familjemedlem 40 kr (erhåller ej medlemstidning), för ungdomsmedlem (13-20 år) 80 kr och barn (1-12 år) 40 kr. Medlem i NOF erhåller vår medlemstidning som utkommer med fyra nummer per år.

Adressändringar sänds till:

Närkes Ornitologiska Förening
c/o Hans Waern, Box 42, 692 21 Kumla.
E-post: hans@ekonoma.se

NOF:s föreningslokal

För sammanträden, litteratur, utställningsmaterial, holkar m m. Källarlokal med ingång gavel på gårds- sidan. Adress: Hagmarksgatan 9, Örebro.

NOF:s hemsida: www.nofnet.se

Du är välkommen att besöka NOF:s hemsida där du finner information om föreningens verksamhet.

Manusstopp
för **Fåglar i Närke 2012 nr 1** är
den **15 februari**

Omslag: Bergfink. En akvarell av **Staffan Ullström**.

NOF:s styrelse

Ordförande och kassör

Hans Waern, Vilebacken 45, 692 36 Kumla,
Tel. 019-58 20 18, 070-492 53 51
E-post: hans@ekonoma.se el. hans.waern@telia.com

Vice ordförande och programansvarig

Ulf Jorner, Måbärsvägen 11, 703 75 Örebro,
Tel. 019-31 21 46, 070-661 66 55.
E-post: ulf.jorner@spray.se

Sekreterare

Lena Holm, Alnängsgatan 8, 703 62 Örebro,
Tel. 019-33 22 18, 0732-601 601
E-post: holm.lena@gmail.com

Övriga ledamöter

Bengt Jalsborn, försäljningsansvarig
Vallnäs vägen 3, 703 58 Örebro,
Tel. 019-12 70 80, 070-113 47 99.
E-post: b.jalsborn@glocalnet.net

Anders Kronhamn, inventeringsansvarig.
Västra Bangatan 3, 703 54 Örebro.
Tel. 019-18 90 12, 070- 551 22 12
E-post: anders_kronhamn@hotmail.com

Ronnie Lindqvist, exkursionsansvarig,
Bertil Waldéns gata 6, 702 15 Örebro,
Tel. 019-10 23 33, 070-262 14 17
E-post: lindqvist_ronnie@hotmail.com

Ami Sundén, tjejrubbssamordnare
Visthusgatan 6, 702 26 Örebro
Tel: 019-12 62 66, 070-944 73 00
E-post: amisunden@hotmail.com

Suppleanter

Håkan Carlestam, bitr. exkursionsansvarig
Engelbrekts gatan 13B, 702 12 Örebro
070-531 14 20
E-post: carlestam@gmail.com

Kent Halttunen, mediakontakt
Nygård, Norra Folkavi, 71991 Vintrosa
Tel: 019-18 99 41, 070-216 11 30
E-post: kent.halttunen@tel2.se

Ordföranden har ordet

Hans Waern

Då lider det här året snart mot sitt slut. Bara en månad kvar av 2011, när detta skrivs. Tiden rusar iväg. Jag hoppas att du har haft ett bra år 2011, fått många fina fågelobservationer i bagaget och tagit del av det naturen har haft att erbjuda. Många spännande fågelobsar har vi haft i landskapet i år, bl.a. stytlöpare och dvärgsumphöna. Vi ser ständigt fram emot nya observationer av arter som inte är så vanliga. När något hett är på gång pirrar det nog till hos oss alla.

Det är allt vanligare att vi skådare gör resor till avlägsna platser på vår jord för att se nya fåglar. Själv hade jag förmånen att få göra en resa till Florida. Inte i första hand för fåglarnas skull, men jag hann skåda en hel dag och några korta pass på mornar och runt lunch. Det var första gången jag var i USA och nästan alla fågelarter var helt nya bekantskaper för mig. Vissa av våra arter fanns dock även där, såsom gråsparv, stare, blå kärrhök, fiskgjuse, kentsk tärna och sandlöpare. Även några andra europeiska arter som ibland ses i Sverige obsade jag, som ägretthäger, natthäger och dvärgrördrom. Jag fick helt enkelt prova på att bli nybörjare på nytt. Jag tillbringade en dag i Everglades nationalpark tillsammans med en mycket kunnig fågel-skådare, Larry, som guidade mig runt i området. Det bästa sättet att lära sig fåglar är att vara tillsammans med någon som är kunnigare än en själv. Ensam hade jag inte hunnit bestämma alla arter som vi såg den dagen. Han kunde identifiera arten direkt, oavsett om vi hörde fågeln eller såg den. Själv var jag ju gröngöling. Många av arterna vi noterade fick jag slå upp i fågelboken och jämföra med obsarna i verkligheten. Tyvärr fick vi bara höra den röda kardinalen. Den hade varit väldigt rolig att se, för den är så röd och grann. Jag hade tyvärr inte haft tid att plugga in mig på de amerikanska arterna

innan jag reste. Jag insåg hur otroligt lite jag vet av allt som finns att veta.

Här kommer lite spridda noteringar från en hel skådardag i en liten del av Everglades (ett mycket vidsträckt område) och några andra platser. Den första lokalen vi stannade på, var vid en bro under en motorväg. Där häckade nämligen ett par tornugglor. Tre ungar satt hoptryckta långt uppe under bron. Intill bron fanns en nordlig härmtrast, en art som visade sig vara väldigt vanlig. Därefter for vi till en liten men mycket fågelrik våtmark intill ett bostadsområde. Det var överväldigande med alla nya arter. Där simmade en stor flock med amerikanska sothöns omkring. En bit bort födosökte en tjocknäbbad dopping. Helt plötsligt landade tre skrikstrandpipare på en liten bank. Där stod redan tre större gulbenor. Deras läte påminde lite om gluttsnäppans. I den andra delen av våtmarken fanns två större beckasinsnäppor. I luften passerade några vita ibisar och en stund senare ett 10-tal rosen-skedstorkar. På en stolpe intill satt en större båtstjärt och visslade. En vanlig art i Florida. Så plötsligt kände man sig som hemma. Några helt vanliga krickor simmade lite längre bort liksom ett par blåvingade årtor. Mitt i våtmarken stod en ägretthäger och en bit ifrån den en trefärgad häger. Det var helt överväldigande med alla nya arter som plötsligt ramlade på en. Vi for sedan hem till Larrys trädgård. Han hade fröautomater där han matade rubinkolibrier. Efter en stund dök den upp. Den var mycket vacker och hade en svirrande flykt. Riktigt roligt! Medan vi väntade på den hoppade plötsligt en amerikansk sparvhök ut ur en buske.

Därefter for vi ner till Everglades. Vi besökte en plats vid namn Anhinga trail där man går runt på träbroar. Där vill man helst inte bada. Vi såg nämligen flera alligatorer. Anhinga är det amerikanska namnet på amerikansk orm-

halsfågel. Den var vanlig. Fina obsar blev det på mangrovehäger, blåhäger, trefärgad häger, ägretthäger, amerikansk gråhäger och amerikansk rördrom. Även en purpurhöna såg vi, mycket vacker. Uppe i luften flög plötsligt en vithövdad havsörn förbi. Tyvärr var det en ungfågel, inte den vackra adulta fågeln med vitt huvud. En kortstjärtad vråk passerade också förbi. Den är ovanlig i USA och finns bara i Florida. Ofta såg vi korp-gamar och kalkong-gamar i luften. Vi besökte ytterligare några platser i Everglades med samma överväldigande resultat. Ett 80-tal nya fågelarter hann jag med att se.

Ja, det var lite av mina fågelupplevelser under året som gått. Som sagt, det bästa sättet att lära känna nya arter är att följa med någon som vet mer. Vill du veta mer om vår svenska fågelvärld så passa på och följ med på någon av NOF:s exkursioner!

God Jul och ett Gott Nytt År 2012 och väl mött i markerna! ◀

Nya NOF-medlemmar

Under perioden september till och med november har nedanstående nya medlemmar registrerats. Alla hälsas välkomna i föreningen.

Agata Kowalczyk, Ånstagatan, ÖREBRO

Görel Ericsson, Oskarsvägen, ÖREBRO

Tage Gustafsson, Sidvallsgatan, ÖREBRO

Jan Ekström, Holländaregatan, ÖREBRO

Lars Kulmala, Valsarvägen HÄLLEFORS

Omslagsbild: **Bergfink** *Fringilla montifringilla*

Bergfinken har en finks typiska kroppsbyggnad: den är ca 15 cm lång, kraftigt byggd, har korta, stadiga ben och grov, konformad näbb. Den är mycket lik sin nära släkting bofinken, men vid uppflog ser man den klart vita övergumpen och den har klarare färger. Bröstat hos hanen är nästan apelsinfärgat (hos honan mer dämpat rostbrun), buken klart vit och huvudet sommartid nästan blåsvart (hos honan närmast grått). De svarta ving- och stjärtfjädrarna kontrasterar. Låtet har gett den de dialektala namnen *kväkare*, *bråkspärv* och *gäddfräs*, som också syftar på att den anländer till häckningslokalen när gäddan leker. Sången är påfallande lik grönfinkens men tonhöjden är jämnare och den låter mjukare: *dschysch*, enligt Rosenberg. Under den bågiga flykten låter den nästan som en bofink: *jäck-jäck-jäck*. Bergfinken flyttar flockvis, över Skandinavien ofta tillsammans med bofinkar, till Väst- och Mellaneuropa. Om bokollons- och rönnbärstillgången är stor stannar många dock i Sydsverige. I början av förra seklet har man beräknat att vissa flockar där vintertid hade miljontals individer. Enligt Svalan har de flesta bergfinkar i år nått Skåne och Blekinge i början av november. Sålunda iakttog en rapportör en jätteflock på 30 000 fåglar strax norr om Karlskrona den 2 november. Kullens fyr i Västsverige är en annan lokal där man kan få se stora mängder bergfink under hösten. Dock har flockarna där "endast" uppgått till mellan 1200 och 3600 individer. Den här hösten har det inte rapporterats så många stora flockar från Närke. Vårflytten påbörjas i mars. I början av maj har de flesta nått sin häckningsplats i de fjällnära björkskogarna och överhuvud i taigabältet. Boet är något större än bofinkens och lösare byggt. Honan lägger 5-7 grårosagröna ägg med mörka fläckar som ruvas i 11-13 dagar. Båda makarna matar ungarna.

Gott Nytt År 2012

önskar redaktionen

Ann-Margret, Magnus, Marianne, Helny och Åke.

Vi tackar alla er som hjälpt oss med rapporter, referat, artiklar och bilder.

Tack alla medarbetare!

Styrelsen framför sitt tack till alla medlemmar som under året vänligen ställt upp med planering och arbete i samband med våra arrangemang.

Andra fyndet i Närke av stytlöpare

(Himantopus himantopus) — eller hur en lugn kväll i Oset kan förvandlas till något helt annat.

Bo Ståhl

Att efter en dags slit för uppehållet få avnjuta en lugn, fin kväll i Oset i slutet av maj är knappast fel. Ren avkoppling och komplettering med en del sent anländande arter var mina lagom lågt satta mål med Osetbesöket 2011-05-26. Solen började alltmer höljas i tätande, rätt höga moln. Vinden var svag och sydlig. Jag kom cyklande dit vid 18-tiden och började skådan det vid Snötippen och Gamla tippen. En sjungande rosenfink på vardera stället; härmsångare, kärrsångare och näktergal blev noterade. Konserten innehöll naturligtvis många fler stämmor.

Cyklade vidare ut till Svartåns mynning där bland annat rörsångare och trastsångare hördes. Från Tvärvägen hördes kortvarigt en

småfläckig sumphöna kl. 18:15. Den var tidig. Det begrep den tydligen själv och höll sedan tyst. Där ute hördes också en vattenrall. På Näsbyängen var det en timme senare två rallar. Ett tjog hussvalor, några ladusvalor och

Stytlöpare

Foto: Jan-Olov Ragnarsson

en fisktärna födosökte över ången. Min (så här långt) lugna och sansade Osetkväll började gå mot sin avrundning. Dags att tänka på sitt eget födosök hemma på Ladugårdsången. Förhoppningsvis var nu makan C nu i full gång med att fixa kvällsmaten där. Trampade vidare i riktning mot rödhakarna i Näsby. Ja, de roströda putsfasadhus som byggdes närmast naturreservatet kallas ju för villa Rödhaken..... Vid det östra av de husen togs detta livskryssavgörande beslut: Att inte låta magens envetna knorrande segra över skådarförnuftet! Det kändes alldeles för ofullbordat att inte ha kollat av Södra Näsbyängens våtängspartier bort mot Näsbybäcken. Vadare hade det varit dåligt med så här långt. Sista hoppets pölar, tuvmarker och gyttja finkammades med handjagaren men där var visst bara några tofsvipor. Tja, fick väl duga att glädjas av dem, lärksången och det mjuka varma ljuset från en

kvällssol som höll på att bäddas in i annalkande lägre frontmoln.

Men va' fa--gerlund nu då?! Var det manne hungerhallucinationer redan? Nej, så illa var det ändå inte. Längst ut i norra kanten av östra pölen gick en högre svart och vit, graciös vadare med röda ben och rak näbb. Skärfläcka hade varit gott nog men kunde alltså direkt uteslutas. Fågeln rörde sig ivrigt och rastlöst. Den petade raskt i sig vad den hittade av ätbart. Vilka enormt långa ben! Strax föll därför den s.k. polletten ner. Det var ju en stytlöpare! Alltså en i dubbel bemärkelse riktig höjdare!! En ny art för Oset. Min fridfulla afton var nu definitivt som bortblåst, trots bara svag till måttlig sydvind.

Klockan var nu 19:35. Utan mobiltelefon och larmmöjlighet insåg jag min plikt att ändå snarast "samla härarna". Inte någon annan skådare fanns inom synhåll (shit). Efter en

Kallelse till årsmöte 2012

Medlemmar i **Närkes Ornitologiska Förening** kallas till årsmöte

torsdagen 16 februari 2012 kl.19.00 i Vasakyrkan, Vasagatan 6-8 Örebro.

§1 Val av ordförande för årsmötet.	§10 Val av valberedning (sammankallande och två ledamöter).
§2 Val av sekreterare för årsmötet.	§11 Fastställande av budget för 2012.
§3 Val av två justeringsmän att justera årsmötesprotokollet.	§12 Fastställande av årsavgift för 2013.
§4 Fråga om årsmötet utlysts i behörig ordning (senast fjorton dagar före mötet).	§13 Ärenden som styrelsen förelägger årsmötet.
§5 Föredragning av styrelsens årsberättelse och redovisning av räkenskaper.	§14 Av medlem skriftligt framställt, motiverat förslag som kommit styrelsen tillhanda före den 15 januari 2012.
§6 Föredragning av revisionsberättelse.	§15 Övrigt av medlem framställt förslag, som styrelsen tagit ställning till.
§7 Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen 2011.	§16 Övriga frågor.
§8 Val av ledamöter i styrelsen (3 ordinarie ledamöter för två år och två suppleanter för 1 år).	Efter årsmötet fortsätter kvällen enligt programmet för inomhusmöten.
§9 Val av två revisorer för 2012 samt två revisorssuppleanter (vardera för ett år).	Välkomna!

ilfärd på cykel ringde jag – troligen flåsande som en nyss målgången Tour de Oset-åkare – till Bengt J. Han lyckades ändå snappa upp budskapet och insåg stundens allvar. Så blev stytlöparen larmad. Tack för denna effektiva medverkan! Några telefonsamtal till blev det. Sedan smakade C:s nystekta torsdags-pannkaka utmärkt. Den intogs dock alltför hastigt. C yttrade visst något om ”upplösnings-tillstånd”. Antagligen var det den mörra pannkakan det gällde. Just då kom Leif S farande. Då jag tillsammans med honom kom tillbaka till fyndplatsen verkade det vara behov av köbrickor till Näsbytornet. Däremot var det tydlig brist på glada miner. Omfattande eftersök hade dragits igång inom Oset men utan resultat. Hade den rackarns stytlöparen bara gömt sig inför natten eller hade den redan stuckit därifrån? Svaret kom under min och Leifs hemfärd. Lennart E ringde då och meddelade

att en stytlöpare hade upptäckts på Boglundsängen vid 21:30 av Erik T. Tänk vad bra när rätt folk är på rätt plats! Det hade annars varit väldigt trist om bara en enda skådare hade fått förmånen att se denna säregna löpare. Leif hittade direkt gaspedalen och snart var även vi två på plats. Då verkade det vara behov av köbrickor till tornet på Boglundsängen men det gick ändå rätt bra utan. Där var det för övrigt gott om glada miner! Stytlöparen visade välvilligt upp sig men skådarljuset avtog förstås mer och mer. Sista rapporten är från 22:45. Ett trettiotal rapportörer har lagt in arten i Svalan. Däribland bör finnas en god andel livskryss. Fågeln drog tyvärr snabbt vidare och sågs inte något mer i Sverige.

Speciellt tack riktas till (åter)upptäckare Erik, till Lennart som förmedlade den upptäckten samt till Leif som skjutsade artikelförfattaren. ◀

”Nu kör vi vidare...”

Jan Gunnarsson, text och foton

Östernärkes Naturvårdsförening har firat femtioårsjubileum.

Vid en välbesökt sammankomst i Odensbacken 12 november firade Östernärkes Naturvårdsförening sitt femtioårsjubileum. Föreningen bildades vid ett möte på orten i februari 1961. Föreningen har i dag 170 medlemmar.

Föreningens bildande var ett resultat av samtal mellan naturintresserade från Asker och Stora Mellösa. Från Asker var det Sven Pettersson, nyligen bortgången och Anders Zetterman. Mellösaborna var Henry och Olle Nilsson, Roland Ström, Rune Eriksson, Gunnar Nilsson med flera. Förebilden var den dåvarande Västernärkes Naturvårdsförening med primus motor Mauritz Magnusson som kontaktades för rådgivning. Mötet där föreningen bildades leddes av Erik Åberg, Örebro, ett par av de aktiva från Västernärke deltog också.

Föreningens emblem utformat av en av pionjärerna i föreningen, den konstnärliche Henry Nilsson

Huvudattraktionen vid jubileet var ett bildprogram, sammanställt och presenterat av Gunnar Nilsson, som avspeglade vad föreningen sysslat med under de gångna femtio åren. Exkursionerna har varit många, uppskattningsvis omkring 500 – 700 stycken. I många fall har traktens fina fågellokaler besökts. Andra exkursioner har ägnats skyddsvärd skog, studier av floran men även lingonplockning. Under några år anordnades en rad populära svampexkursioner där Olle Liljedahl, Örebro, var tillkallad som expert, en verklig naturbegåvning i såväl artkunskap som förevisning. Fågelintresset har alltid varit dominerande i föreningen. Sedan åtskilliga år tillbaka genomförs flera exkursioner årligen i samarbete med Närkes Ornitologiska Förening till ömse-

Till Jämtlandsfjällen 1964. Fr.v. Alf Nilsson, Ove Pettersson, Gunnar Nilsson

sidig glädje och nytta.

Mera naturskyddsbetonat har varit att spika och sätta upp fågelholkar, hundratals, under en period även inköpta i färdigt skick från ett jaktvårdssnickeri. En vinter skottades snö från ett otröskat fält vid Västra Rakan, Kvismaren för att snösparvar och berglärkor skulle komma åt det ätbara. Från början av nittiotalet utförs vinterfågelmätning i föreningens regi dels vid Öby kulle dels på många ”stationer” främst i Askers skogsbygd där målgruppen är hackspettar och andra arter som tillgodogör sig späck från fläsksvålar. Fågelmätningen finansieras genom en donationsfond som föreningen förvaltar, Anna och Margit Erikssons,

Föreningens obs-plattform på Yxnäset, Hjälmarén

Lindtorp, Asker, naturvårdsfond. Genom fonden har också inköpts holkar samt tidigare lämnats bidrag till avgränsade ändamål vid Kvismaren.

Donationen förordnades i testamente efter Margit Eriksson som kom från Kilsmotrakten men aldrig var medlem i föreningen. Hon uppskattade föreningens aktiva deltagande i stoppandet av en planerad torvbrytning i trakten, och visade detta genom den storslagna gåvan till föreningen. Andra projekt där föreningen anfört motargument har gällt bergtäkt på olämpliga platser, mindre lämplig placering av vindkraftverk och nu tredje omgången försök av utländska intressenter att komma åt alunskiffrarnas uraninnehåll. Detta är det mest akuta och direkta hotet mot stora områden i Östernärke och övriga landskapet där bygder med högt natur- och kulturvärde är hotade inklusive det viktiga grundvattnet. Denna process åter sig sakta framåt hos myndigheter och i domstolar. Föreningen ingår här i nätverket Freda Skiffern och vi uppmanar alla naturvänner och naturinriktade föreningar att hålla aktuellt vad som händer i skifferfrågan och vara beredda att delta i kommande aktioner om sådana blir nödvändiga. Endast genom ett starkt folkligt motstånd från alla håll kan denna planerade rovdrift stoppas.

Naturreservatet Olles hage i Askersby har tillkommit på initiativ av föreningen. Därutöver har flera reservat kommit till genom aktivt arbete av enskilda medlemmar, exempelvis reservatet i Sottern, i vilket Stig Enetjärn har stor del. Under Enetjärns tid som skogsvaktare vid Brevens Bruk AB var också naturvårdshänsynen i företagets skogsbruk föredömlig. Allt detta, liksom föreningens bussresor till olika mål i Mellansverige och båtturer på Hjälmarén var med i bildprogrammet.

Efter bildprogrammet vidtog ett samkväm där Anders Zetterman berättade minnen från ett par speciella ornitologiska händelser. Den ena var när av Zetterman sammankallade yngre ÖNF:are var med och fångade en mindre sump-

höna vid Kvismaren 1968. Det hela hade initierats av den kände Sten Wahlström sedan fråga uppkommit om inte den dvärgsumphöna som fanns inspelad av Sveriges Radio blivit felbestämd, och därmed andra sumphöns som bestämts på sina läten med ledning av skivan. Nu fanns fyra sådana sumphöns vid Kvismaren. Skymningen föll, en av fåglarna lokaliserades, ett nät hölls sträckt mellan ett par sävruggar där sumphönan uppehöll sig och när den kom klivande och hejdades av nätet kastade sig Ove Pettersson i vattnet som en bättre ÖSK-målvakt och fångade fågeln. Genom den här sumphönefångsten kunde det fastställas att lätena både på skivan och från de andra fåglarna vid Kvismaren kom från honor av mindre sumphöna. Nästa fågelminne var från Erik Rosenbergs sista levnadsår när han fick möjlighet att se sin sista nya art, en tereksnäppa i Hallsberg. Rosenberg var försvagad genom sjukdom och orkade bara följa med på en sådan utflykt under ett par timmar mitt på dagen. Två bilar som var tänkta att användas hade båda lagt av och paniken var nära. Zetterman blev upprörd och ombedd att hämta mästern Erik. Mitt inne i Örebro stannade även denna bil och var stendöd. Då sade Rosenberg lugnt:

- Rulla honom runt gathörnet och låt honom stå och vila sig lite.

Så skedde, bilen startade efter ett tag och Rosenberg kunde en stund senare ta av sig mössan för sin nya livsart.

Så långt jubileet. Ett annat fågelminne rör den labb som uppehöll sig bakom ladugården hos styrelseledamoten Sven Erik Lööf, Asker. Det var en svårbestämd ungfågel, Lööf tog kontakt med oss övriga skådare i trakten men även

Deltagare i morgonvandringen 2006 tar sig ut till Egbyviken. Fr v Gunnar Nilsson, Ingvar Gustavsson, Jan-Erik Karlsson, Dagmar Talbäck, (skymd person), Rune Eriksson

amatörfotografen Clas Tybell, också föreningsmedlem, som tog en serie bilder av den oskygga fågeln. Det blev mycket diskuterande om vilken art labben tillhörde. Svaret kom bortåt ett par år senare när den danske experten Klaus Malling Olsen studerat bilderna och fastslagit: fjällabb.

Mycket av föreningsverksamheten må väl ha varit nöjesbetonad men som synes har föreningen uppnått åtskilliga goda resultat. Något

Deltagare i föreningens familjedag i Olles hage 2010

Vi monterar ny "grillmutter" i naturreservatet Olles hage maj 2010. Fr v Rune Eriksson, Gunnar Nilsson och Ingvar Gustavsson

vi inte lyckats med är att återskapa den forna sjön Svarten i Lännäs socken som den lysande översvämningsmad den var på 1960-talet med mängder av rastande änder och vadare och förekomst av svarthakedopping. En kommitté inom föreningen arbetade med detta under några år och hade åtskilliga kontakter med områdets många markägare. Flera var positiva men det fanns också några som var helt emot alla sådana planer och därmed är projektet stoppat tills vidare.

Andra saker vi inte har gjort:

Vi har inte omvandlat föreningen till SNF-krets.

När frågan var aktuell var ingen i den dåvarande styrelsen intresserad av att ge upp den egna föreningen som fristående och så har det förblivit. Föreningen är medlem i Svenska Naturskyddsföreningen och uppmanar alla intresserade att gå med i riksorganisationen var för sig.

Vi har inte skaffat någon klubbstuga vilket ofta tär på en förenings tid och resurser. Däremot har vi byggt och underhållit en observationsplattform på Yxnäset som besökts av många.

Vi kommer aldrig att ta betalt av deltagare i exkursioner. En exkursionsdeltagare köper inte en upplevelse, utan är en bland många i den gemenskap som tillhör själva kärnan i föreningsverksamheten, det som vi gör ideellt och där vi aktiva turas om att vara ledare.

Detta skrivs ett par dagar före vårt nästa styrelsemöte. Då kommer vi att ventilerar frågan om verksamheten skall rulla vidare i de uppkörda hjulspåren eller om förändringar bör ske. ◀

Mikroskådningen fortsätter med Rynningeviken!

Lena Holm

I förra numret av Fåglar i Närke berättades om NOF:s nya begrepp "mikroskådning", dvs. fågelskådning i kortare pass, nära vid, gärna under timmar på dygnet då inte enbart hustom-

ten och fågelskådarna är vakna. I september var det dags igen, en fantastiskt fin lördagsmorgon, den 17, samlades en härlig blandning av juniorer från ungdomsgruppen, seniorer och några däremellan, vid Rävängens promenad till Venastugan och tillbaka. Hela 16 skådarsugna personer dök upp.

Det härliga promenadstråket gav fin utdelning, flera kusträppor och kärrsnäppor gick och spankulerade i vattenbrynet precis bredvid och när vi hörde ett högt pip tittade vi upp och hann se ett par svarta armhålor tillhörandes en tjusig kustpipare som hade bråttom förbi. En varfågel hade vänligheten att sätta sig i en närliggande buske och visade upp sig från flera håll. Många fler arter fick vi se på vägen och en fika i Stentornet avnjöts.

Väl framme vid Venastugan, eller rättare sagt, där Venastugan tidigare låg och en ny stuga just nu byggs, förundrades vi som vanligt över hur lyckat det kan bli när en sophög genomgår en "total make-over". En lång stund stod vi och njöt av ett större gäng ormvårkar som seglade i spiral på varma uppåtgående luftströmmar, högre och högre, skickligt nyttjandes termiken. Till vår glädje upptäckte ett skarpt öga att en fjällvråk smugit sig in i gänget också. Efter cirka tre timmars utflykt var vi nöjda och jag kan bara säga att enligt min smak är mikroskådning ett perfekt sätt att skåda fågel i trevligt sällskap! ◀

Kärrsnäppa

Foto: Anders Johnsson

Falsterboresan med NOF 2011

Ronnie Lindqvist

Torsdag 22/9

När vi planerade upplägget för årets Falsterboresa var tanken att det under den tidiga hösten skulle blåsa gynnsamma östliga vindar under perioden före resan. Det gjorde det inte, istället var det ganska kraftig västvind som gällde dagarna innan avfärd. Därför la vi i sista stund om planen, det fick bli nerfärd till Skåne via Västkusten istället för via Blekinge.

Prognosen för torsdagen var tilltagande västlig vind som skulle kulminera på eftermiddagen. Det var läge för havsfågel.

Fulla av förväntan bar det iväg med tre bilar från Örebro tidigt på morgonen. Dessutom skulle en fjärde ansluta vid Getterön. Väl framme på Getterön tog vi ett första stopp vid plattformen där man har en fin överblick över den så kallade "Bassängen". Skärfläcka, myrspovar, kustpipare, ljungpipare och kärrsnäppor gladd oss förutom alla tusentals gäss av olika sorter. En fin uppvisning av en jagande stenfalk blev också en höjdpunkt och en rastande snösparv skvallrade om att hösten var långt gånge i fjällen. Solen strålade, vinden friskade i och vi begav oss ut på Gubbanäsan,

Varbergs fina havsfågellokal. Här fick vi bra träning på de svåra förhållanden som havsfågelskådning för med sig. Tubkikaren vibrerar och fåglarna drar förbi, i rasande fart. Själv har man fullt sjå att stå stilla och inte frysa för mycket i blåsten. Hitta lä är a och o vid den här typen av skådning. Inte det lättaste ute i havsbandet.

Sillgrissla, tordmule, två dvärgmåsar, en storlom och en pilgrimsfalk blev behållningen förutom de kärrsnäppor som drog förbi i överljudsart.

Nu hägrade lunchen på Laxrestaurangen

i Heberg, där också Elisabeth från Färjestaden anslöt, efter ett ofrivilligt besök på en bilverkstad längs vägen. Blåsten tilltog under lunchen, precis som vi förväntat.

Till Hovs Hallar på Bjärehalvön var det inte långt. Kulingen friskade i när vi gick ner genom strandskogen. Utsikten över Kattegatt och Laholmsbukten var vidunderlig, det var svårt att hitta lä, men snart började spanandet. Larm från andra ställen efter kusten skvallrade om att det drog omkring både liron och labbar här och där. Havet vi spanade av var tomt på sådana fåglar men sillgrisslor, ejdrar och trutar blev det mycket träning på. Efter ett tag tyckte vi nog att vi var tillräckligt genomblåsta och konstaterade att havsfågelskådning kan vara precis så chansartad som man hört.

Vi åkte till Kattvik där vi serverades kanelbullar av Elisabeth samtidigt som vi skärskådade en svart rödstjärt i strandkanten. Några sillgrisslor låg på bekvämt håll och en vråk blev flitigt omdiskuterad.

Vi njöt av lä för vinden och rikligt med goda kanelbullar. En kort paus i Båstad hamn gjorde allmänheten nyfiken och gav oss den första skärpiplärkan i krysslistan.

Fredag 23/9

Första morgonen i Falsterbo. Vi åker från stusillgrissla

Svart rödstjärt

Foto: Anders Johnsson

gorna strax innan gryningen, får en bra parkeringsplats och är ute på Nabben när det ljusnar. Det blåser fortfarande men det har avtagit betydligt. Utanför Nabben drar en stor flock med kärrsnäppor omkring. Kustpipare, småsnäppa, myrspov och storspov rastar också. Stora mängder gäss och änder vilar på sin väg söderut, några trädlärkor kan vi skilja ut bland tättingarna som sträcker mot söder. En flock kentska tärnor drar omkring. Rovfågelsträck-
et är begränsat, förmodligen pga den friska västvinden, men sparvhökar, bruna kärrhökar och någon enstaka bivråk drar iväg. Billy lyckas fotografera en ung aftonfalk som alla andra missar.

Vädret gör att ingen rovfågelsaktivitet förekommer på Ljungen. Vi bestämmer oss för att idag blir det en rundtur i sydvästra Skåne. På kullarna runt Böringesjön och Havgårdssjön finns en härlig utkiksplats som ofta ger många rovfågelobservationer om det inte sträcker ut något nere i Falsterbo. Vi åker dit och mängden rovfåglar är imponerande. Framförallt är det röda glador som dominerar. Vart man än tittar cirklar det 10 – 15 glador, tillsammans med någon havsörn, tornfalk, lärfalk, ormvråk el-

Foto: Torbjörn Arvidson

ler annan rovfågel. En ung kungsörn visar upp sig snyggt. Däremot inte en skymt av någon skrikörn, trots att de finns i närheten. Nästa stopp blir vid Näsbyholm där blå kärrhök jagar omkring och även här är det stora mängder röda glador. I Näsbyholmssjön, ett anlagt viltvatten, ligger stora mängder simfåglar som då och då jagas upp på vingarna av havsörn och andra rovfåglar. Smådopping och brunand blir nya researter. Ett kort besök vid Vombs ängar ger inget nytt. Avslutningsvis bestiger vi det imponerande Silvåkratornet och kan där se bl a gransångare och ett antal andra tättingar som rastar i trädkronorna. Dagen avslutas med restaurangbesök och artgenomgång. Ingen stan-
nar uppe länge.

Lördag 24/9

Det är lördag morgon strax före gryning när vi tillsammans med många andra formerar ett långt vandringståg på väg ut mot nabben. Hundratalet människor överträffas ändå lätt av alla flyttfåglar.

Luften är full av locklåten. Taltrastar tickar, finkarna finkar, järnsparvarnas drillande lock hörs ibland. När morgonen gryr imponeras vi av stora mängder prutgäss och de enorma mängder storskarv som vissa dagar tycker att svenska sidan av Öresund är bäst och vissa dagar den danska. Anmärkningsvärt många bivråkar sträcker målmedvetet och kraftfullt söderut, det ser ut att bli en bra rovfågelsdag.

Plötsligt ropar någon på bred skånska: "Nil-le!!" Själv tar jag god tid på mig att förstå vad det betyder men andra är snabbare och pekar uppåt, och där kommer inte mindre än fem nilgäss flygande. Många försöker hålla tillbaka glädjen av någon anledning men en entusiastisk skådare gör glädjeskutt och segerdans trots att nilgäsen är så omdiskuterad. Jag förstår argumentet att vi inte behöver fler introducerade fåglar i vår natur men jag kan ändå inte låta bli att njuta av en ganska snygg fågel. I alla fall när den flyger!

Det här blir en riktigt bra sträckdag. Det känns, syns och hörs. Floden av bofink och

bergfink tar aldrig slut. Trädlärkor hörs här och där. För skojs skull räknar jag bofinkar ett par minuter. 300 – 500 per minut kommer jag fram till. Fågelstationens redovisning av dagens fågelsträck säger på kvällen att 66 700 bo- och bergfink räknats under dagen. En viss ödmjukhet inför kraften i allt detta känner nog de flesta som ser skådespelet. Själv frågar jag mig: hur vågar de? Flyga ut över ett grått hav utan möjlighet att rasta om man blir trött, utan möjlighet att veta vad som finns bortom horisonten. De flesta är nog årsungar och har väl aldrig sett ett hav!

Det är läge att flytta på sig fram på förmiddagen. En paus i solen på Kolarbacken är skön, rovfåglar i mängd drar förbi, sparvhökar, röda glador, bivråkar.

Så äntligen bänkar vi oss på Ljungen. Det är varmt, solskenet flödar och alla termikflygande rovfåglar formerar sig. Plötsligt drar två storlommar förbi mycket otippat, och även här sträcker trädlärkorna. Vråkarna samlar ihop sig i "skruvar" överallt där det är bra uppvindar. Vi får massor av tillfällen att verkligen jämföra bivråk och ormvråk, inte alls som hemma på sommaren när man bara ser någon enstaka bivråk. En annan fågel som inte uppför sig som hemma är bruna kärrhöken. Vi ser den oftast i låg flykt med v-ställda vingar över någon slättsjö eller åkermark. Här på flyttning termikflyger den som vråkarna, ofta på ganska hög höjd. Det brukar ta en stund innan man förstår vad man tittar på.

Bruna glador kommer nära, pedagogiskt cirklar de tillsammans med röda glador till allas glädje.

Larmet går! Stäpphök på gång. Nu är det spännande en stund men plötsligt ropar någon: Där är den! Då får jag syn på den i samma ögonblick som den landar några sekunder, 100 meter framför oss. Det är en ungfågel och halsens teckningar är mycket tydliga. Den gör en praktuppvisning i flygkonst och kommer så nära att man nästan kan klappa den. Efter en sådan upplevelse smakar matsäcken extra gott. De flesta sitter i sina stolar och myser

när ytterligare en stäpphök drar förbi. Den här gången snabbare och längre bort, men lika fullt dagens andra stäpphök!

Vråkarna fortsätter att termikflyga som om inget hänt. Skruvarna innehåller oftast ca 20 – 30 vråkar och skådespelet har världsrykte, det förstår man när man lyssnar till alla främmande språk runt omkring oss. Holländare, tyskar, danskar och någon engelsman hör jag. De åker hit för att se detta.

Larmet går igen. Den radiomärkta större skrikörnen som fått namnet Tönn, gör ett besök i Falsterbo. Den larmas från en skådare vid Falsterbo kanal och snart har vi den inom synhåll. Skrikörnar är svåra men den här har i alla fall en radioantenn på ryggen vilket gör den lättare att artbestämma än normalt. Även om vi får lång tid att studera alla karaktärer så känns det ändå lite som fusk med den där antennen. Roligt var det ändå.

Idag kör vi inga långa sträckor. Eftermiddagen tillbringar vi på några ställen i närheten. Inre Foteviken har hyst en stationär stäpphök några dagar. Vi ser den inte men många vadare av ett flertal arter bjuder på fina möjligheter till detaljstudier. Vid Flommen letar vi efter rörhöna, mest för att fylla ut artlistan och till slut hittar vi den. Ett par sekunder ger den oss och sedan tycker den att det får vara bra.

Med uppbådandet av våra sista krafter, somliga med stöd av en god glass, skådar vi en stund i Skanörs hamn. Två skärpiplärkor på njutbart närhåll missas av de flesta men ute vid hamninloppet ligger en sillgrissla på det avstånd man är van att se gräsänderna på där hemma. Eftermiddagen är fullbordad, ingen vill laga mat. Vi överrumplar ännu en restaurang i Höllviken och även de klarar av att servera oss god mat utan att höja på ögonbrynen inför alla kikare, kameror, kängor och vildmarkskläder. Sällan har så många somnat så gott och så tidigt på kvällen.

Söndag 25/9

Sista dagen startar i vanlig ordning på Nabben. Den här morgonen fylls luften av ovanligt mycket locklåten från järnsparv. Dess behagliga och melodiska drill kommer från alla håll, blandat med låten från bo-, berg- och grönfink. Stäpphök ropas ut. Den kommer flygande från norr, så elegant som bara den kan flyga, och drar alltför snabbt vidare. Knappt hade obsen sjunkit in när den nästan ofattbara fjärde stäpphöken på resan kommer! Alla är upprymda. Tidigare bistra män och kvinnor börjar prata med varandra och det känns som att det här är en av de där dagarna man kommer att minnas länge.

Skådarna från Holland och vi konstaterar att stäpphök heter något nästan begripligt på holländska men att de tycker att det svenska namnet är svårt!

Den internationella publiken är ett lika trevligt som förvånande inslag här på Sveriges sydvästligaste sandstrand. Det märks att det inte är tillfälligt eftersom sträckräknarna ibland ropar ut fåglarna på engelska. "Richard's Pipit" ropar någon av dem, större piplärka. Det går fort men den förhållandevis gigantiska piplärkan syns bra några sekunder när den flyger bara några meter över våra huvuden.

Det får bli en av de sista fåglarna på

Elisabeth Svensson och Gun Isacson Foto: Marianne Johansson

Nabben den här resan, vi promenerar sakta hem, mot bilarna och vidare tillbaka till stugorna för den där tråkiga men nödvändiga städningen.

Naturligtvis vill vi avsluta med en stund på Ljungen innan vi drar härifrån. Knappt har vi kommit ut och fällt upp tubstativen när det kommer ett larm om en taigasångare i närheten. Vi är flera som gärna vill ha ett taigakryss så vi drar iväg. Efter lite återvändsgator och undrande villaägare hittar vi rätt med våra bilar. En timme går, inga lockläten från någon sångare hörs. Vi promenerar runt i grannskapet på Kärleksstigen som adressen är, men trots namnet kommer inte platsen att få någon plats i våra hjärtan tror jag.

För att avsluta resan med en ny lokal bestämmer vi oss för att stanna till vid Örtofta sockerbruksdammar utanför Lund på vägen. Där tittar vi på några vadare en lång stund. En av dem utmärker sig lite men står och sover. När den till slut behagar vakna till blir den också en kärrsnäppa.

De skräpiga markerna med mängder av ogräs känns perfekta för småfågel. Just idag, inför våra ögon visar sig inget speciellt men hit ska

Foto: Marianne Johansson

En del käkar och en del kikar

jag återvända en annan gång och söka efter godbitar.

Å t e r s t å r bara att säga farväl till alla reskamrater. Hemresan kändes lång naturligtvis, men minnet av alla rovfåglar underlätade timmarna bakom ratten. ◀

Öland 13-16 oktober 2011

Författare i dagsordning: Mona Alm, Ingvar Lidén, Ami Sundén och Joakim Lajtai

Torsdag

Torsdag morgon klockan 07. 00 startade vi, 12 NOF:are vår resa mot Öland. Himlen var klarblå och det låg lite frost på backen. Väderprognosen lovade vackert väder hela helgen. Vi åkte i tre bilar och valde lite olika vägar men träffades i Kisa på café Colombia där vi intog förmiddagsfika. Vi var ett glatt gäng på 7 damer och 5 herrar från 23 år och uppåt.

Det var Ronnie Lindqvist, Ami Sundén, Åke Lorin, Marianne Johansson, Gunilla Persson, Görel Eriksson, Ingvar Gustavsson, Kerstin Signal, Åsa Bengtsson, Ingvar Lidén, Mona Alm och Joakim Lajtai. Några var mycket erfarna skådare till glädje för oss andra.

Efter fikat åkte vi mot Öland och stannade strax före Ölandsbron för att äta lunch på Rasta och tanka.

Mätta åkte vi över bron och tog söderut till Beijershamn. Där fanns en hel del fåglar, bl.a. fjällvråk, myrspov, kustpipare, och ejder.

Därefter bar det av till Grönhögen där vi installerade oss i tre stugor med rasande fart för vi var nyfikna på Ölands södra udde och vilka fåglar som kunde tänkas finnas där. Vi blev inte besvikna för där såg vi bl.a. svart rödstjärt, prutgås, småskrak, stjärtand, vitkindad gås och bläsand.

Kvällen avslutades i Mariannes stuga med artgenomgång. Vi fick även lite undervisning av Ronnie om höstdräkter och ålder på havstrut, gråtrut, skrattnås, och fiskmås.

Fredag

Vi var rejält och varmt klädda när vi ställde upp tuberna i gryningen på Södra udden. Det blåste en del men vi hittade lä vid en mur.

Ganska direkt kom de första gåsformationerna sträckande norrifrån och luften fylldes av gåskackel. Framför allt sträckte vitkinkade gäss men även en hel del ejder. Vi lokaliserade en långvingad uggle som flög över havet ganska långt bort. Spännande diskussion följde om vilken art det gällde men så småningom blev den bestämd till jorduggla. Några sjöorrar och alfåglar sträckte förbi och i vattnet utanför låg sångsvan, storskrake och småskrake. Bland rovfågelnas noterades havsörn, sparvhök, blå kärrhök, ormvråk, fjällvråk och tornfalk. När Fågel Blå slog upp sina portar var det inte bara vårt sällskap som trängdes i värmen, många skådare var lite frusna vid det här laget och kaffe och ett varmt wienerbröd smakade utmärkt. I fyrträdgården var det gott om kungsfåglar som trötta efter lång flygning lät sig beskådas på avstånd motsvarande kikarens närgräns. En riktigt trevlig observation var de tre skärsnäppor som stod på en liten sten ett stycke ut i vattnet. Bilden var nästan exakt den som man ser i Lars Jonssons fina fågelbok. Som tur var fanns i vår grupp locklättesekvilibrister, så trädlärfkan som flög förbi blev snabbt utpekad. Ronnie hade kvällen innan delat med sig av sina kunskaper kring hur man artbestämmer unga måsar och trutar. Nu hade vi fina möjligheter att tillämpa detta. En hel del prutgäss uppehöll sig på fälten när vi förflyttade oss till Södra lunden. Här fick vi bl.a. lyssna på en munter gransångare. En riktigt bra plats hittade vi vid Sibyllas jaktstuga där vi intog vår medhavda lunch samtidigt som fem havsörnar cirklade över oss, en mäktig syn.

Klockan 12.57 kom larm om taigasångare i Össby. Dit var det inte långt och inte var det svårt att hitta heller, det var bara att ansluta till den bilkaravan som snabbt formerades på landsvägen. Att det rådde en svårartad brist på parkeringsplatser när vi kom fram gjorde inget, en landsväg duger bra. Nu gällde det att snabbt greppa kikaren och småspringa i samma riktning som alla andra. Väl framme vid den stora björkdungen märkte jag till min förfäran att jag sprungit ifrån min handkikare men höll den just nu helt onödiga tuben i

ett stadigt grepp. Då räddade Ronnie situationen: "Du kan få låna min." En sån gentleman! Taigasångaren visade sig vara en snabb liten rackare som flyttade sig mellan träden och inte var still många sekunder. Till sist hade alla fått se både dubbla vingband och ögonbrynstreck och glädjen stod högt i tak.

Efter detta adrenalinpåslag kändes det bra med en stunds kontemplation bland böcker, kikare och tillbehör i Stenåsabutiken men säg det lugn som varar, nytt larm 15.39 och denna gång en kungsfågelsångare vid Stenåsabadet bara ett stenkast bort. Butiken tömdes blixtnsnabbt på folk. Vi var raskt på plats. Denna gång hade jag handkikaren i säkert grepp, man lär av sina misstag. Upplägget denna gång var närmast identiskt med vad som förevarit i Össby och det var nog samma entusiaster på båda ställena. Även denna rara art rörde sig snabbt mellan träden och medan de som redan spanat in arten glada och småpratande drog sig åt sidan ökade oron bland dem som ännu inte lyckats. Till slut kunde kungsfågelsångaren lokaliseras till en björkdunge och här samlades nu många skådare. "Jag ser den, den sitter i björken!" ropar någon. "Vilken dj-a björk" skriker någon alldeles bakom mig (givetvis ingen NOF-medlem). Men så äntligen blir den samarbetsvillig och rör sig inom ett mindre område där alla har möjlighet att få njuta av den vackra uppenbarelsen. Eftersom mediandatum för fynd av kungsfågelsångare i Sverige är 15 oktober så tycker jag att detta exemplar var hyggligt punktligt.

En innehållsrik dag började nu gå mot sitt slut. Vi for tillbaka till våra stugor och på kvällen åt vi på den närbelägna restaurangen Kvarnen som denna kväll var till bristningsgränsen fylld med skådare men den förutseende reseledningen hade beställt bord i förväg. I en av stugorna var det sedan allmän samling och artgenomgång. Det var många i gruppen som fått nya livskryss och detta firades högtidligt. Ingen tvekan om att denna dag hade varit väldigt innehållsrik och lyckad.

Upplev naturen närmare med en kikare från oss

Swarovski * Steiner * Pentax * Focus

kikarproffsen

A-FOTO
BUTIK & ATELJE

Filarevägen 3 Lillån (bredvid Toyota bil)
019-250623 www.a-foto.se

Lördag

Lördag hade fallit på min lott att skriva om. Vi hade sett många arter dagen innan så nu började vi prata om lite ovanligare arter. Åsa och Marianne drömde vid middagsbordet kvällen innan. Hade vi sett praktejder, brunhalsad gås och jaktfalk på lördagen så skulle de äta hjortfilé, dyraste alternativet på restaurangen, kvällen efter.

Lördagsmorgonen var den kallaste morgonen, vi skrapade frost på rutorna och sen gav vi oss iväg i bilarna. Mot Södra udden, Ottenby fågelstation.

Väl framme packar vi upp våra kikare. När Ingvar är färdig säger han: ”Jaha, nu kan dom komma.” Vi står där längst ut mot havet. Det är fantastiskt vackert väder. Solen skiner. Jag tittar bakåt mot rader av skådare som ser ut mot havet. Då tänker jag på att jag har kompisar som tycker att jag är galen, att det här med fågelskådning är oförståeligt. Men livet kan inte bli så mycket bättre än så här. Ja förstås, att vara tillsammans med barn med respektive och barnbarnen kan ge mig samma lyckokänsla.

De stora rariteterna lyste väl med sin frånvaro, men det är inte riktigt det som är min grej. Jag behöver nöta in små detaljer som hjälper mig att snabbare göra en artbestämning. Det är härligt att lära sig något nytt.

Vi hade en perfekt sammansatt grupp. Superproffsen kunde agera facit. Ronnie L och Åke L är dessutom fantastiska pedagoger. De kan förmedla de små detaljerna som gör att de kommer fram till vilken art vi ser, trots att fågeln kanske bara svischar förbi. Vilket tålamod de visade med oss! Marianne är väl den som är mest erfaren skådare av oss tjejer i gruppen. Så tjejstärkande! Kul att se och höra henne och konstatera hur hon bjuder på sig själv. Det skapar en positiv stämning. Ja, vi alla kompletterade varandra och det gjorde resan så positiv.

Zip-zip i luften, vad var det där nu då? ”Vi såg sillmule, tordgrissla äh, det där blev visst fel”, säger Marianne.

Vi hinner faktiskt dricka kaffe också. Står i solen och njuter. En liten gulärla haltar fram på stranden. Hur länge ska den klara sig? Så

Svartsnäppa

Foto: Torbjörn Arvidson

förevisades en sibirisk gransångare vid fågelstationen, en ras inte en art, får vi lära oss. Ronnie säger att den kanske blir godkänd som art så småningom och då kan vi kryssa den. Ett soffkryss - där lärde jag mig något nytt igen.

Vi tar en fika på Fågel Blå. Jag sitter bredvid Ingvar och han förevisar entusiastiskt sin Iphone. Jag som brottas så med vad jag ska ha! Han gör en så rolig förevisning att han borde få provision av företaget med det lilla äpplet. Jag ska inte ha någon "app" som kollar vilket flyg som flyger över mig, men roligt var det.

Vidare fågelskådning vid Grönhögens industriområde intill en träskofabrik och längs dammarna bredvid. Ibland är det svårt att upptäcka de snabba fåglarna men tack vare medresenärer med ögon som hökar såg vi alla svart rödstjärt och vinterhämling.

Vid Västerstadsviken/ Eckelsudde skådar vi vadare, långt bort. Det är svårt. Vi ser ljungpipare och Ronnie lyckas artbestämma de minsta vadarna. Det är mosnäppa och småsnäppa. Vi får veta att en brun törnskata rapporterats, men det är tydligen Christian Cederroth som felrapporterat en vanlig törnskata. Vi ser Christian C för tredje gången den här resan. Han är ju kändis för oss örebroare som var på hans föredrag hemma på NOF-mötet.

Vi äter god lunch i solen och får vidare till

Risinge. Där utmanar Åke alla. Den som ser en fiskmås här får 10 kr/st. Ronnie ser naturligtvis två stycken på en gång. Vi studerar mindre sångsvan och gäss där. Det blir en diskussion om en eventuell spetsbergsgås. De utmärkande detaljerna diskuteras och det är bara att öppna öronen igen och suga i sig.

Skådardagen avslutas på Seby läge/Gammelbyören. Vädret är fortfarande vackert och där finns lite vadare på närmare håll, nämligen kärrsnäppa och brushane. Så går vi mot bilarna, jag lite för tidigt och missar därigenom dvärg-

måsen.

Vi äter en god middag på Kvarnen igen. Ingen jaktfalk och ingen rödhalsad gås. Alltså ingen hjortfilé. Men vi har lärt oss massor den här dagen och är fyllda av härliga upplevelser som vi får smälta. Så samlas vi för den dagliga artgenomgången i en av stugorna. De som vill dricker en "artwhisky". En tradition

Ölänningen Ragnar Gustafsson och Ingvar Lidén under rasten vid Stora Rör.

Foto: Marianne Johansson

som jag (Ami) lärt mig när jag åkte med Ramnäs naturklubb på resor.

Söndag

Söndagsmorgonen började på samma sätt som de övriga dagarna. Ingvars klocka ringde klockan 6, alla vaknade till liv och började göra sig i ordning för en (förhoppningsvis) bra skådardag. Frukost och påklädning skedde snabbt och effektivt så vi kunde starta bilarna och bege oss ner till Ottenby och Ölands södra udde för att åter skåda på morgonsträcken. Denna morgon kändes lite varmare och det låg dimma över åkrarna. Men vinden var svag och när vi närmade oss Ottenby kl. 7 var sikten bra och vi kunde med glädje konstatera att denna morgon var den skönaste och vackraste under resan. Vi gick ut på udden och ställde upp tubkikarna, där Ingvar, Åke och jag snabbt upptäckte att det inte hade varit någon bra idé att lämna tubkikarna i bilen under natten. De immade nämligen igen direkt. Det var en liten miss, det upptäckte vi när vi stod och putsade linserna.

Det första som händer är att en havsörn skrämmer upp en flock med vitkindade gäss. Sedan har Ronnie återigen en lektion om hur man skiljer på adulta fåglar i vinterdräkt och ungfåglar av gråtrut, havstrut och fiskmå. Jag tittar upp mot den tidiga morgonhimlen och ser en sparvhök komma flygandes. Jag känner mig direkt stolt att jag kunde artbestämma den på en nano-

Utanför favoritcaféet i Kisa står Jokaim Lajtai, Kerstin Signal, Ronnie Lindqvist, Ingvar Lidén och Görel Eriksson

Foto: Marianne Johansson

sekund tack vare Åkes lilla snabblektion i hur sparvhöken flyger. Det var en av de bästa sakerna jag lärde mig under resan, tycker jag. Vi återgår till att skåda ut över havet i hopp om att se något riktigt intressant. Det är lite ejder som sträcker förbi och småskrake.

Det börjar bli mer och mer folk nu ute vid udden, och jag som aldrig tidigare har varit på Öland och skådat fågel, börjar dra ordentligt

Skärnsnäppa

Foto: Torbjörn Arvidson

på smilbanden när jag ser att det är ett hundratal skådare som står på ett prydligt led och skådar ut över havet. Det är inget man ser hemma i Närke, det inte. Jag återgår till att skåda i tubkikaren och strax därefter ropar Ronnie till och säger att han ser ett sträck med alkor. Alla börjar febrilt titta i sina tubkikare för att försöka få in dem. Tidigare under resan har vi sett ett fåtal alkor, men alla har varit så långt ut att det inte har kunnat gå att artbestämma dem. Men denna gång lyckas vi få det till 10 st. tordmular. Vilket var glädjande för många, bland annat för mig då tordmule var ett nytt livskryss. När min eufori lagom har lugnat sig efter tordmularna så kommer det några alfåglar som sträcker förbi och det blir nytt livskryss för mig.

Denna morgon kunde inte ha börjat bättre, och vädret var strålande. Nästan helt vindstilla nere vid udden och solen sken. Ronnie hittade sedan ytterligare ett sträck med alkor som vi följde i kikarna. Vi fick det till tordmular igen, och när vi följde dem i kikarna så hittade Ronnie en ensam alka som låg guppanades i vattnet. Alla ställde in tubkikarna på den lilla svartvita fågelns långt där ute, och efter en liten titt i Fågelguiden kunde vi konstatera att det var en tobisgrissla. Nytt livskryss igen för mig, det tredje inom loppet av en halvtimme. Jag kände just då att jag verkligen älskade Öland. Klockan närmade sig 9 och vi tog oss till parkeringen för avfärd tillbaka till stugorna för att städa dom och packa in allt i bilarna. Väl vid parkeringen kunde vi se några skär-

snäppor ute på några stenar i vattnet. Vi letade även en stund efter en sandlöpare som skulle ha setts ute bland stenarna. Men utan framgång tyvärr.

Alla var vid gott mod när vi åkte tillbaka till stugorna. Städningen gick snabbt och effektivt, vi dammsög och diskade. Damerna mopade även golven i sina stugor, men vi hade varit så renliga i vår herrstuga så vi hoppade över det. Nästa plan var att vi skulle åka till en lokal som heter Stora Rör, ca 1 mil norr om Ölandsbron för att skåda efter bredstjärtad labb innan vi började den långa vägen hem till Örebro. Jag själv kände mig lite trött och seg efter nästan fyra dagars intensivt skådande med mycket fågel, och jag tror att det var många i sällskapet som kände likadant.

Vi kom fram till Stora Rör runt kl.11 och där fikade vi lite och skådade ut över Kalmarsund. Tyvärr gick ett ben sönder på Ronnies stativ, men han lyckades ändå skåda i tuben genom att ställa två ben på marken och det tredje som hade blivit halverat, på en gjuten grill som fanns där. Man måste vara påhittig som skådare har jag kommit fram till. Redan på plats vid lokalen stod en herre som heter Ragnar Gustavsson. Han var 1:a på årets Ölandslista. Det var trevligt med ett riktigt proffs som bistod oss. Men hela gänget kände snabbt att vi var lite sega och orkade inte skåda så värst mycket. Så efter en stund packade vi ihop allt i bilarna och gjorde oss klara för avfärd hem till Närkeslätten och Örebro. Åke hade dock gått iväg ca 30 meter högre upp och skådade på en fin alfågel som låg i vattnet. Nästan hela sällskapet gick till honom och tittade genom hans tub på den vackra fågelns. När vi kom tillbaka till bilarna får vi höra ifrån Ragnar Gustavsson att en svartnäbbad islom alldeles nyss sträckt förbi. Och att han hade försökt att ropa på oss att komma och kolla. Tyvärr måste alla i sällskapet ha drabbats av tillfällig dövhet just då. Men så är fågelskådning, man får inte sluta att skåda, för det är då som det händer. ◀

Svensk GlasÅtervinning AB

**Bidra till en hållbar utveckling
– återvinn ditt glas!**

www.glasatervinning.se

Exkursion till Yxnäset/ Segersjö 23 oktober 2011

Gunnar Nilsson

Till skillnad mot förra året bjöd årets höstexkursion till Yxnäset på ett perfekt väder med värmande sol och en svag SV - vind. När alla

Foto: Rune Eriksson

Väntande och kikande efter sjöfågel är fr.v. Ingrid Pettersson, nästan helt skymd Ove Pettersson, Rolf Sykkijev, Görel Eriksson och Mårten Gustavsson

bilar till slut hittat lämpliga P-platser begav sig de 23 deltagarna med gott mod ut mot Yxnäset. Den första överraskningen visade sig redan i viken norr om fiskarstugan. Det var en gråhakedopping som höll till längst in i viken tillsammans med några salskrakar. Eftersom det även fanns några skäggdoppingar i närheten fick vi ett bra tillfälle att upptäcka skillnaderna mellan dessa doppingarter. En pilgrimsfalk drog samtidigt förbi över inre Yxviken i riktning mot Egby.

Oturligt nog fanns en fritidsfiskare med båt i Yxviken just denna dag och det var därför ganska få fåglar i viken. Sammanlagt kunde vi dock notera ca 25 salskrakar. På Yxnäsa udde var det däremot perfekta förutsättningar för sjö- och rovfågel. Snart var dock brasan tänd och fiket tillsammans med korvarna smakade bra men vi var många som plötsligt fick kaffet i vrångstrupen. När vi som bäst sitter där och njuter kommer nämligen 9 andfåglar lågt över vattnet från Fåran och när de tar höjd rakt över udden visar det sig vara alfåglar, varav en hane. Allt sker så snabbt att endast de som står på udden och skådar hinner se dem. Bland övriga arter kan nämnas brunand, blå kärrhök, duvhök, fjällvråk, sparvhök, gärdsmyg, mindre hackspett, spillkråka, stjärtnes och trädkrypare. Totalt noterades 50 arter under exkursionen och av dessa var gråhakedopping, dubbeltrast, pilgrimsfalk och alfågel nya på oktoberlistan som nu omfattar 92 fågelarter. ◀

Vinterfåglar inpå knuten 2012

Från gryning fredag 27 januari till skymning måndag 30 januari pågår räkningen av fåglar som finns inpå knuten där du bor. Det är sjunde året i rad som räkningen genomförs av SOF, Sveriges Ornitologiska Förening. Förra årets vinnare var talgoxen och uppstickaren var domherren med fru. Har du frågor kan du vända dig till info@sofnet.org.

Skrakräkningsexkursion med NOF lördagen den 5 november 2011

Lars "Loffe" Bergqvist

Det var inte precis en strålande höstdag då medlemmarna samlades vid Eyrabadet kl 08.00. Vi led dock inte av någon kyla precis eftersom temperaturen höll sig på ca 9 grader och vädret var lugnt, grått och disigt. Enligt den från NOF:s Bulgarienresa kända radarstationsöversten var vi utrustade som sig bör med ”avancerad teknisk utrustning”, d.v.s. handkikare, tuber, kameror och telefoner. Därtill välfyllda ryggsäckar med proviant såsom anstår en skådare i NOF.

Efter det att Ronnie Lindqvist klart och tydligt på karta angivit de platser utmed Hjälmaren som vi skulle besöka drog vi iväg i två bilar. Vi var alltså ett föredöme för samåkningsidén i energisparanda. Första stoppet var vid Ässöbron 08.15 till 08.45. Ässundet är ju det sund som skiljer Hemfjärden från Mellanfjärden och Ässön en del i den ås som går i nord-sydlig riktning över Hjälmaren. Vanligtvis kan man här se bl.a. salskrake i viken till höger om södra landfästet men nu låg alla fåglarna långt ut i Mellanfjärden så det blev enligt salig Knutte Borgs uttryck ”djäkla horisontankor”. Innehavarna av tuber med bra förstoring klarade dock av bestämningarna. 14 honfärgade salskrakar, 10 storskrakar, 1 gråhakedopping och 1 havsörn blev resultatet. Vi klädde på oss bilarna och drog till nästa ställe på vår turné i Östernärke. Ledarbilen med Ronnie förde oss ner till Björksundet vid Göksholm. Det här sundet delar Mellanfjärden och Storhjälmaren. Här anslöt Sven Nederman som hade åkt

från Hallsberg. Från udden kunde vi kryssa 40 honfärgade salskrake, 100 storskrake, 5 gråhäger, 2 havsörnar, 1 grönsiska och 25 gråsiska. Vid Björksundet stod vi 09.00-10.00.

Nästa förflyttning var inte så lång. Vi körde ner till P-platsen vid Engelbrektsholmen och gick sedan några hundra meter ner till själva udden där minnestavlan över mordet på Engelbrekt står. Nu var det dags för den efterlängttade fikarasten och alla gjorde vad de kunde för att minska tyngden på ryggsäcken. Vi var inte bara intresserade av mackor utan här kunde vi se inte mindre än 38 skäggdoppingar som med sina vita halsar lyste fint på sjön, Förutom doppingarna hade vi 1 större hackspett, 1 gärdssmyg och 4 domherre. Tid på plats: 10.00-11.30. Sista stoppet gjorde vi vid Katrinelund, Stora Mellösa. Först landade vi strax väster om de nybyggda husen i fyramilionersklassen. Här kunde vi se ut mot Storhjälmaren där Vinön skymtade i diset. Vi stannade också på Skomakarholmen dit vi tog oss från fastlandet via en stabil stålbro. Här fanns

Skrakräknare från vänster: Ronnie Lindqvist, Sven Nederman, Gunilla Persson, Lena Holm, Marianne Palm och närmast kameran Kerstin Signal.

Foto: Lars Bergqvist

en gång i tiden Smulles båtvarv som man nu inte såg ett spår av.

Vad noterade vi då vid de sista stoppen innan vi avslutade vår resa i österled? Jo, här hade vi 18 knölsvan, 13 bläsand, 4 vigg, 10 knipa, 16 honfärgade salskrake, 20 skäggdopping, gråhäger och 4 sothöns. Uppehållstid innan vi åkte hem: 11.45-13.00.

Deltagare: Ronnie Lindqvist, Marianne Palm, Kerstin Signal, Sven Nerman, Lena Holm, Gunilla Persson och den som gjorde de här anteckningarna Lars "Loffe" Bergqvist ◀

Salskrake i praktdräkt

Foto: Torbjörn Arvidson

Örnkoll i Kvismaren

Ronnie Lindqvist

Minus 1 grad, frost, ingen dimma och en bil på parkeringen när jag anländer till Öby kulle för årets upplaga av Örnkollen den här lördagen. Det är den 3 december och det känns bra att veta att man inte blir ensam på exkursionen. Bilarna fortsätter att rulla in och till slut är vi 16 personer som trotsat höstmörkret för en stund i fält. Ungdomsgruppen är väl representerad och bidrar till en stilig medelålder i sällskapet. I väntan på att alla ska anlända och komma i ordning kollar vi av småfåglarna kring matningen, och räknar till 74 sångsvanar i Rysjön.

Eftersom det blåser en frisk västvind tar vi det djärva greppet att gå ut till Ormkärrstornet. Öby kulle i all ära men som man säger, det brukar blåsa på toppen, och även på det här berget.

Gråhäger flyger upp här och där på vår väg ut, vi får det till minst fem individer. Väl ute i det förnäma tornet får vi omedelbart tillfälle att i lugn och ro spana in en av de vuxna havsörnarna som helt enligt planerna sitter i sitt träd på Hammarmaden. Den andra fågeln i paret

gör en morgontur runt Fågelsjön, och visar upp sig vid några tillfällen. Ett par fjällvråkar jagar på långt håll över Fiskinge och Sörön, sädgåsflockar drar förbi liksom familjegrupper med sångsvan. De kommer från Hjälmarshället, en del går ner för att rasta, en del drar vidare direkt. Det märks att det blåser ganska hårt en bit upp i luften för fåglarna kämpar tappert i motvinden. Jag upphör aldrig att förvånas över styrkan de visar i den här typen av väder.

På vägen tillbaka får vi se både domherre och steglits bland björkarna efter stigen. Ett span över åkrarna efter fjällvråk lyckas bra. Ett vackert exemplar kommer jagande tätt efter marken för att så småningom sätta sig snyggt i ett träd så att vi kan studera den en stund. Med tanke på väder och vind bestämmer vi oss för att gå till Lötenplattformen och kolla en stund i lä. Nästan på en gång visar sig en varfågel och det ligger mycket simfåglar i Rysjön. En av havsörnarna flyger förbi, och ytterligare en fjällvråk sitter i ett av träden bredvid Rysjöstornet. I Kvismare kanal simmar storskrakar och ytterligare en liten, simmande fågel. Efter en stund bestäms den till svarthakedopping i vinterdräkt. Ormvråk blir den sista arten rovfågel vi hittar innan det är dags att avsluta ännu en trevlig och givande exkursion i gott sällskap. 29 arter fåglar fick vi ihop. ◀

Remissvar – arbete i det tysta

Ulf Jorner

Att svara på remisser är inte en av NOFs mest välkända uppgifter, kanske inte heller den mest spännande. Men det är ett viktigt arbete som styrelsen lägger ner en hel del tid på. Även om det ibland känns som om vi kämpar i motvind; bakom de förslag som vi yttrar oss om ligger ofta stora ekonomiska intressen.

Remissväsendet är en viktig del i arbetet med att förbereda myndigheters beslut. Genom att sända ut förslag till dem som antas ha synpunkter på ett ärende får myndigheten ett bättre och mer fullständigt beslutsunderlag. För den som svarar på en remiss blir det en chans att hävda en ståndpunkt och framföra sina synpunkter. För NOF är det en viktig möjlighet att föra in ett fågelskyddsperspektiv i olika beslutsprocesser.

De remisser som NOF får kommer i regel från kommuner och från länsstyrelsen, ibland också som del av det samråd som t.ex. vindkraftsexploaterer skall genomföra som en del av sin ansökningsprocess. Under 2011 har vi

t.ex. fått yttra oss om byggande av vindkraftsverk och broar, om torvtäkt, om avskjutning av skarvar och om Naturvårdsverkets åtgärdsplan för kungsörn. Remissyttrandena finns tillgängliga hos NOFs sekreterare och kommer så småningom att läggas ut på hemsidan.

Den mest kontroversiella fråga som vi har att yttra oss i är utan tvekan vindkraftsetableringar. Här blir olika intressekonflikter ovanligt tydliga. Samhället har behov av energi, exploatörerna och markägarna har stora ekonomiska intressen och samtidigt innebär byggandet stora ingrepp i naturen. Vår grundinställning är att vindkraft behövs, men att kraftverken skall placeras på platser där de inte har för stora negativa effekter på fågellivet. Av de fyra remisser som vi behandlat de senaste två åren har vi avslagit två och tillstyrkt två, i de senare fallen med förslag till vissa kompletteringar.

NOFs svar om vindkraftsetablering i södra Kilsbergen – som vi avstyrkte – är kanske den mest uppmärksammande hittills. Det blev en artikel i Nerikes Allehanda och vindkraftsmotståndarna lade ut den på internet. Där kunde vi sedan följa en mindre debatt med förutsägbara inslag: Motståndarna till etableringen instämde helhjärtat och anhängarna sågade oss totalt. Vi blev också inbjudna till att

Vindkraftverk

Foto: Magnus Helleryd

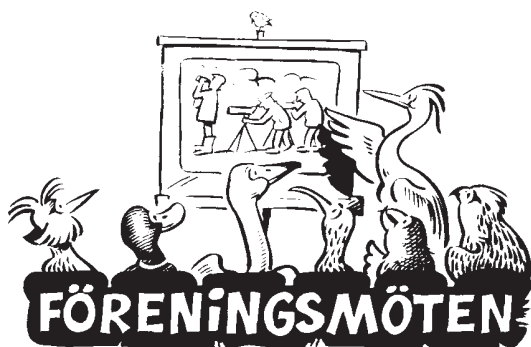

arbeta i ett nätverk mot etableringen, men där sade vi bestämt Nej. NOFs uppgift är att lägga fram ett fågelskyddsperspektiv, inte att samarbeta med den ena eller andra sidan i en intressekonflikt.

Har vårt arbete någon effekt på de beslut som tas? Tas det större hänsyn till fågelskyddet? Det är tyvärr svårt att veta. Den som sänt ut remissen gör alltid en sammanställning av remissvaren, och där finns förstås våra synpunkter med. Men det är svårt att veta hur tungt de vägt, även om beslutet går i "vår" riktning. I andra fall är det helt klart att våra skäl inte vägt tillräckligt tungt. Då kan vi känna oss som något av en fotbollsmålsvakt som ställs inför en frispelad motståndaranfallare: Ett sista förtviv-

lat försök att stå emot. Fåglar väger ofta lätt i jämförelse med ekonomiska intressen. Och vid ett tillfälle ha vi t.o.m. blivit uppringda och utskällda av en berörd (och upprörd) markägare.

Mer positivt är att vi ibland kan få känna oss som konstruktiva mittfältare. Inför arbetet med sin vindkraftsplan tog t.ex. Laxå kommun kontakt med NOF, och då kom vi in i ett mycket tidigare skede av spelet. Resultatet blev också, som vi ser det, att fågelskyddet fått slå igenom på ett bra sätt i planen. Vårt mål är att komma med i motsvarande tidiga skede i andra kommuners arbete. Men det utesluter förstås inte att vi fortsätter att svara på remisser. Om inte annat så kan vi ju tänkta på ordspråket "droppen urholkar stenen". ◀

Sällsynta fåglar

Presenterat av Ingemar Lind

Ulf Jorner

Ingemar Lind besökte som vanligt NOF en novemberkväll, den här gången för att berätta om sällsynta fåglar. Och som vanligt var det ett mycket välbesökt möte, med omkring 100 deltagare.

Ingemar hade samlat ihop några äldre filmer och blandat med nytt material. Huvudrollerna spelades av mellanspett, vitryggig hackspett och rördrom. Fina bilder och om möjligt ännu bättre ljud.

När det gäller mellanspetten hade Ingemar lyckats dokumentera det som skulle visa sig bli den sista (eller förhoppningsvis senaste) häckningen i Sverige, i den ekbiotop som hackspetten är knuten till, och som blir allt sällsyntare i vårt land. Vitryggen finns ännu kvar, men gör också skäl för beteckningen sällsynt. Ingemar visade bl.a. bilder tagna i fyrtiogradig kyla vid Dalälvens nedre lopp.

Rördrommen är kanske inte så sällsynt, om man inte hårddrar ordet. För det är ju en art som man ofta hör, men sällan ser. Men här fick vi både följa rördrommens häckning samt ett gästspel av den definitivt sällsynta mindre sumphönan.

Ingemar presenterade också två fåglar som vare sig han eller vi fick se. Den ena var en skönsjungande busksångare, den andra en inte fullt lika virtuos sångare som han inte lyckades identifiera. Han har dock fått en del förslag, och lutade åt att det var en atypisk trädgårdssångare.

Ingemar avslutade med att lova att komma tillbaka nästa höst, då med en film om myskoxar. Det är nog många som redan börjat se fram emot den kvällen. ◀

Människorna, fåglarna och kulturen - En resa med Tomas Haraldsson genom Syrien

Jan-Olov Ragnarsson text och foto

Ett bra sätt att lära känna Syrien är att ta del av fågelfaunan där. Tillsammans med Tomas Haraldsson gjorde vi en bildresa från bergen i väster mot Libanon till stäppöknen i öster mot Irak på månadmötet torsdagen den 20 oktober. Landet ligger mitt i flyttfågelsträcket till och från östra Afrika. Ökens oaser blir en magnet för rastande flyttfåglar och de uppdämda slättsjöarna utgör också en viktig övervintringslokal för många arter. Föredragshållaren gav oss dessutom ett historiskt perspektiv ända från sumerernas kultur c:a 4000 år f. Kr, islams utbredande på 600-talet, korsstågens härjningar på 1100-talet fram till nutidshistorien med den arabiska vårens frihetslängtan.

Resan började i Damaskus och på asfalterade ökenvägar tog vi oss in i landet till Palmyra, ökenstaden som idag är ett världsarv med fornlämningar från romartiden. I ökenreservatet Talila återskapas stäppöknen som har varit utsatt för ett alltför stort jakt- och betestryck. I bergöknen bevakar inhemska ornitologer och naturbeskyddare en liten koloni av eremitibisen som är en symbolfågel som omnämns

i sagorna och i nutida skolböcker. Längre österut omkring floden Euftrat ändrar landskapet karaktär från öken till en konstbevattnad floddal med småskaligt jordbruk. Vi lämnar ökenlöparna, ökenfinkarna, bergökenlärkorna och härfågellärkorna och möter här tamarisksparvar, irakskriktrastar, vitkindade bulbyler för att nämna några arter. I byn Mheideh blir vi bjudna på te av byborna när vi skådar ut över våtmarken i omgivningen. Assaddammen, en stor vattenreservoar i floden Euftrat, togs i bruk på 70-talet och innebar stora förändringar i landskapet. Byn Jabbul intill en stor slättsjö har utsetts till ett ekoturistprojekt. Lokala guider släpper in oss på vägarna i våtmarksområdet som är en stor övervintringslokal för änder, flamingos och många andra våtmarksarter.

Vår resa liknar en motsols ögla genom landet och innan vi återvänder till Damaskus stannar vi till i Aleppo och Homs, städer som dagligen nämns i nyheternas utrikesrapportering. På 1500 m höjd träffar vi på den lilla levantsiskan i byn Bloudan. Utsikten med Antilibanons snöklädda berg utgör bakgrunden när vi lyssnar

på den finstämda sången. Krak des Chevaliers, korsfararborgen från 1100-talet blir vår nästa skådarplats med utsikt över jordbrukslandskapetets böljande gröna kullar och be betande boskap. Det tredje världsarvet vi besöker är Damaskus gamla stad. Eftersom jag själv hade förmånen att under Tomas ledarskap få följa med på AVIfaunaresan i mars 2011 kan jag lätt återuppliva basarernas färger, dofter och mångfald av intryck som står i kontrast till de tusenåriga historiska byggnaderna.

Jupitertempel från romartiden, bysantinsk basilika, byggdes på 600-talet vid islams intåg om till moské. Frihetshjälten Saladin, han som besegrade korsriddarna, har här sitt mausoleum.

Nu hoppas vi på en utveckling i landet som gör det möjligt för fler att få uppleva detta fågelrika och mångkulturella land.

Tack, Tomas, för gott reseledarskap på NOF-mötet! ◀

UNGDOMSSIDAN

Ungdomsgruppen till Garphyttan 5 november 2011

Rebecca Knutsson

Denna gång var NOF:s Ungdomsgrupp uppe vid Garphyttans nationalpark

Våra förhoppningar var att få se en gråspett hemma hos Helny Olsson i Arvaby men den var inte där och vi åkte då vidare. Efter den jobbiga uppförbacken satte vi oss ner för att grillar korv uppe vid utsiktsplatsen. Vi fick inte igång engångsgrillen först men efter många försök lyckades killarna ordna lite glöd.

Plösligt kom en trädkryppare och visade upp sig i närmaste träd. Den var så nära att vi kunde studera den ordentligt där den klättrade på stammen. På vägen tillbaka till bilarna fick vi

se fyra kungsfåglar och sist men inte minst upptäckte vi också en tretåig hackspett. Eftersom vi inte fick se gråspetten i Arvaby åkte vi en sista sväng förbi Flyhagen för att se den där men inte var den där heller. På vägen åkte vi långsamt förbi det hus där en kattuggla hade suttit i skorstenen på uppvägen. Men nu hade den gett sig iväg.

Vädret var okej. Ingen sol och inget regn. Det var mulet och lite kallt i luften men det gjorde ingenting för man blev varm av att gå upp för den jobbiga backen och av att klättra över träd som fallit ner på marken.

Jag, Rebecca, fick nya kryss på min lista denna gång, vilket var väldigt roligt. Nu är jag uppe i 99 fågelarter och ser fram emot nästa exkursion. Jag har länge velat se en kattuggla och denna gång fick jag det och det var min höjdpunkt den dagen. ◀

Vårens program finns på sid 36!

NATURBOKHANDELN

FYLLER 30 ÅR!

**HÄR HANDLAR DU
MED FÅGELSKYDD
I FOKUS!**

foto: R. Michésson

**UNDER JUBILEUMSÅRET
HÄNDER EXTRA MYCKET!
HÅLL DIG UPPDATERAD PÅ
WWW.NATURBOKHANDELN.SE**

www.naturbokhandeln.se

telefon: 0485-444 40

e-post: info@naturbokhandeln.se

Sveriges Ornitologiska Förening

Stenhusa gård, Lilla Brunneby 106, 386 62 Mörbylånga

Fax: 0485-441 42

trio tryck

Tel. 019-20 74 30 • Box 1504 • 701 15 Örebro
www.triotryck.se • triotryck@triotryck.se

har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke

Ekonomia

Redovisningskonsult AB
Tel. 019-58 10 45

har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke

Skänk gärna vinster till vårt månadslotteri!

Vi behöver nya vinster till lotterierna vi har vid våra inomhusmöten. Inte så stora och dyra utan t ex ett paket kaffe, böcker, pryl e d för vår fågnad och nytta eller fågelmat som talgbollar, solrosfrön och jordnötter för fåglarna. Ett lotteri med vinster som medlemmarna skänkt innebär att hela vinsten går direkt in i föreningskassan!

Ansvarig är Bengt Jalsborn tel 019-12 70 80. Kontakta honom eller Tage Carlsson tel. 0582-66 00 11 om det du kan skänka. Det går att lämna vinster vid månadsmöte att lottas ut senare.

ETT STORT TACK PÅ FÖRHAND! Styrelsen

Foto: Jonas Forsberg

Tomas Tranströmer

Skogsparti

På vägen dit smattrade ett par uppskrämda vingar, det var allt. Dit går man ensam. Det är en hög byggnad som helt och hållet består av springor, en byggnad som alltid vacklar men aldrig kan störta. Den tusenfaldiga solen svävar in genom springorna. I spelet av ljus råder en omvänd tyngdlag: huset förankras i himlen och det som faller, det faller uppåt. Där får man vända sig om. Där är det tillåtet att sörja. Där vågar man se vissa gamla sanningar som annars alltid hålls nerpackade. Mina roller på djupet, de flyter upp där, hänger som de torkade skallarna i förfädershyddan på någon melankolisk avkroksö. En barnslig dager kring de hiskliga troféerna. Så mild är skogen.

Ur Sanningsbarriären IV, 1978

med diktarens medgivande

Rapport från fågelåkern

Lars Johansson

Våren 2011 såddes för tredje gången en åker avsedd för fåglarna. Den två hektar stora åkern ligger på Åsen strax norr om Norrbyås.

När omgivningens övriga marker sedan länge skördats och jorden låg svart och hade plöjts fanns åtminstone korn och vete kvar på fågelåkern. Detta förhållande blir naturligtvis uppskattat om bara vädret tillåter.

Tyvärr för fåglarna kom snön med tillhörande bekymmer tidigt även hösten 2010. Kylan i

Gulsparr, vår landskapsfågel Foto: Torbjörn Arvidson

sig påverkade fågellivet något även den men med snön blev skafferiet på åkern stängt. Till en börja hjälpte rådjuren till med att sparka fram spannmålen. Men med ökande snödjup fungerade inte detta.

På samma sätt som förra vintern togs traktorn med snöskopan fram. Den hjälp som snöröjningen gav blev kortvarig. Förutom rådjur var det i stort sett bara kajor som fann lite att äta. Stödutfodring med havre och korn fick bli alternativet.

Under sena hösten 2010 kunde gulsparrar, bergfink, snösparr, grönfink och pilfink ses men inte i några större antal. Under några

dagar i slutet av april hittade en 50- hövudad bergfinkflock åkern.

Även tranor och sädgäss lät sig väl smaka både under hösten och i våras. Det fanns efter att snötäcket försvunnit gott om spannmål kvar.

Som brukligt är drar stora småfågelflockar till sig rovfåglar. Blå kärrhök, fjällvråk och ormråk samt flera sparvhökar sågs ofta under hösten.

Jag är fortfarande nyfiken på vilka fågelarter som en "normal" vinter skall kunna bli beskådade på en fågelåker på Närkeslätten. Av detta skäl kan jag tänka mig att avstå från skidåkning i Kvismaredalen kommande säsong. Bara jag får ta på skidorna i Kilsbergen så är det OK. Med andra ord så vill jag slippa rikligt med snö. Vid ingången till hösten 2011 är det uppemot fem ton vete som väntar på fåglarna. ◀

Nya Venastugan

Marianne Johansson
foto och reportage

Venastugan vid Rynningeviken är klar! Återstår bara lite markarbeten och staket runt stugan. Värmeslingorna i golvet fungerar och en mycket fin kamin står på plats vid gaveln. Inredningen i stugan saknas när detta skrivs men är säkert på plats inom en snar framtid. Utsikten är storslagen och magnifik från stugan där den innersta viken av Östersjön breder ut sig omgiven av stora vassruggar. Ringmärkning av fåglar kommer att ske vid båda gavlarna av byggnaden allteftersom vinden blåser. Fågellivet kommer att blomstra som aldrig förr och flera människor kommer att vistas där med fikakorg och korvgrillning.

Det är samma arkitektbyrå, Clarus Arkitekter AB som ritat alla våra fina raststugor; Ånnaboda raststuga, Tysslingestugan vid Norra Svalnäs,

Venastugan alldeles innan invigning

Naturens Hus, Råvgångshuset och nu nya Venastugan. Beställare har varit Örebro Kommun.

I lördags skedde invigningen och bilderna här intill är tagna från den dagen. ◀

T.h. ses H O Andersson och Torbjörn Arvidson titta medan Kerstin Signal t.v. om Karin Heinemann samtalar med Olle Liljedahl som skymtar mellan dem.

Nere till höger ses invigningsdeltagare samlade för mingel o utspisning.

Nedan talar kommunekologen Malin Björk för kollegan Mats Rosenberg och musikerna.

OBSat i Nærkemarker perioden september - november

Hans Waern

Ett godtyckligt urval av noteringar från rapportsystemet Svalan. Inriktningen ligger på sällsynta fåglar, avvikande mängder eller udda tidpunkter för vanligare arter. Kort sagt - en skvallerspalt i god veckotidningsanda. Urvalet är således helt subjektiv och artikeln bör därför inte citeras i andra alster om fåglar i Närke.

Andfåglar – flamingoer

Vi börjar sammanställningen med 2 observationer av **mindre sångsvan**. 2 ex. flög förbi missionshuset i Arvaby 6/11 och 2 ex. flög förbi Stora Ulvgryt 10/11. Även 2 obsar av **prutgås** finns, båda gjorda vid Södra tornet, Tysslingen. De sågs med ett ex. 1/10 och ett 14/11. **Vitkindad gås** har blivit en regelbunden rastare vid Kvismaren med allt större antal. Högsta noteringen blev 26/9 med 1 330 ex. Ett ex av parkrymlingen **snögås** noterades 9/10. Höstens största notering av rastande **sädgäss** är ifrån 6/11 då 22 000 ex. räknades in vid Kvismaren. Under hösten har bara enstaka **bläsgäss** rastat i sädgåsflokkarna vid Kvismaren. Vid södra Tysslingen noterades 12 ex. 12/10. Ett fynd av **fjällgås** finns vid Kvismaren, där den höll till vid Hammarmaden mellan 16/9 – 9/10. Höstens största no-

tering av **spetsbergsgås** är från 22-23/10 då 539 ex. inräknades. **Gravand** finns rapporterad ifrån Boglundsängen 2/9 med 1 ex. Ett vid Rysjön, Kvismaren, 3-4/9, ett flög förbi Stora Mellösa 11/9 och slutligen fanns ett ex. vid Hammarmaden, Kvismaren, 25/10-8/11. Den sågs även i Rysjön. Tre fynd av **alfågel** finns under hösten. Vid Yxnäsa udde vid Segersjö sträckte 9 ex. förbi 23/10. Göksholms båthamn fick besök av 2 rastande ex. 1/11 och slutligen sågs ett i Rysjön, Kvismaren, 8/11. Nio noteringar finns av **svärta** under perioden. Den 3/9 flög 3 ex. förbi Bondvrak, Segersjö. Vid Fågeludden, Oset, passerade ett ex. 19/9 och två Ässön 25/9. 5 ex. sågs vid Dimbobaden 9/10, 1 vid Oset 21/10 och ett vid Dimbobaden 26/10. Vid Oset åter ett ex. 7/11 och i sjön Tisaren ett 13/11. Slutligen kom den största noteringen med 16 ex. den 19/11, en flock som rastade ute på Storhjälmaren. Av

Härfågel

Foto: Torbjörn Arvidson

sjöorre finns 11 fynd under perioden. Den största noteringen är ifrån Katri-nelund vid Hjälmarén. Där sågs 36 ex. 1/11. **Bergand** sågs med 5 ex. vid Dimbobaden 9/10. Vid Rysjön, Kvismaren, 1-3 ex från 14/10 till 24/11. I Fågelsjön, Kvismaren, observerades 4 ex. 16/10. Utanför Oset i Hem-fjärden sågs 2 ex 17/10 och ett 22/10 vid Boglundsängen. Den 31/10 rapporterades man 2 ex. vid Åkerbymaden, Tysslingen, och slutligen rastade ett vid Ormesta holme, Oset, 2/11. Två fynd av **ägretthäger** finns rapporterades under hösten. Den 9/10 ett

ex i Vretstorp och 28/10 ett vid Almbyängen, Oset. Två observationer av **järpe** finns. Ett ex vid Släte, Lerbäck, 2/10 och ett ex. vid Blomsterbacka, Sottern 31/10.

Rovfåglar – vadare

Kungsörn har rapporterats under hela perioden från 8 olika lokaler. En **brun glada** flög förbi Rysjötornet 5/9. En **stäpphök** noterades 13/9 vid Brändåsen. Ytterligare 2 noteringar av inte helt bestämda fåglar finns. En **aftonfalk** är observerad 24/9 vid Bondvrak, Hjälmarén. En **småfläckig sumphöna** kunde observeras vid strandpromenaden, Rynningeviken, den 3 och 10 september. Två fynd av **dvärgbeckasin** finns. Vid Solberga 2 ex den 5/11 och vid Boglundsängen ett den 17/11. Tre **kustsnäppor** sågs 3/9 vid Dimbobaden, ett ex. vid Stallgården, Hjälmarén, den 4/9. Vid Ormestaängarna, Oset, fanns ett ex 15/9. och vid Rynningeviken ett mellan 15-23/9, både vid strandpromenaden och Räv gångsmaden. I september sågs **småsnäppa** fram till den 24 vid olika lokaler. Oset, Rynningeviken, Kvismaren och Stallgården i Hjälmarén fick besök av arten. Som mest sågs 12 ex. den 11 vid Oset. Vid Oset är 1-5 **spovsnäppor** rapporterade mellan 1-24/9. Ett ex. även 16/9 vid Rysjön, Kvismaren, och ex. vid strandpromenaden, Rynningeviken. Ett fynd av **roskarl** är rapporterat från 4/9 vid Stallgården i Hjälmarén.

Labbar– ugglor

En stor notering av **dvärgmå**s finns från 4/9. Då räknades 105 ex. in ute i Hjälmarén, och störst antal vid Nyckelgrundet 65 ex. Tre fynd av **skröntärna** finns, 24 ex. noterades på skilda platser i Hjälmarén 4/9 och ett vid Ormesta holme, Oset, 26/9. En skröntärna

flög förbi Bondvrak 6/10. Lyckliga skådare fick in en förbiflygande **alkekung** på Närkeårslistan vid Nydalen, Harge, den 28/11. En **lappuggla** finns rapporterad från Kvistbro 12/10 och en vid Fågelåsen, Nysund 14/10. Ett inte helt bestämt ex. sågs 24/11 i Fornskinnsmossen, Kvismaren. Ett ex. av **jorduggla** sågs vid Västra rakan, Kvismaren, den 4 och 12/9.

Nattskärror – trastar

En grann **härfågel** visade sig i Dimbobaden 13-14/11. **Tretåig hackspett** har setts intill Falkasjön 11/9, vid Baggetorp, Mullhyttan, 8/10, i Lillån, Örebro, 16/10 och i Garphyttans nationalpark spridda dagar mellan 16/10-14/11. Arten även sedd i Markaskogen 15/11 och vid Rönneberget, Resta, 23/11. Höstens första **gråspett** dök upp redan 25/9 vid en viss känd matplats i Ånnaboda och vissa dagar i oktober och nästan dagligen i november i Arvaby, och vid Solberga 13 och 15/10. Av **rödstrupig piplärka** finns flera fynd fram till den 19/9 vid Kvismaren, Oset, Segersjö och Ässön. En **skärpiplärka** noterades 1/10 vid Räv gången, Rynningeviken. Ett ex sågs i Stora Mellösa 2/10 och slutligen ett ex. vid Ässön 23/10. **Blåhake** är regelbundet rap-

Roskarl

Foto: Torbjörn Arvidsson

porterad fram till 25/9 vid Kvismaren, Oset, Rynningeviken, Boglundsängen, Solberga, Bondvrak, Hjälmarsholm och Tysslingen.

Sångare – kardinaler

En **höksångare** sågs vid Venastugan, Rynningeviken 9/9 och en sen **svarthätta** 29/11 vid missionshuset i Arvaby. Kanske en övervintring på gång. En **taigasångare** är rapporterad 20/9 från Flyhagen i Ånnaboda. **Mindre flugsnappare** har setts vid Gränsjö, Glanshammar, 4 och 8/9 och ett ex. ringmärktes på Ässön 29/9. Två **bändelkorsnäbbar** sågs vid Oset 4/9 och ett ex. vid Ärnäset 5/9. Två ex. uppehöll sig vid Västra Mark mellan 15/9-22/9 och 2 ex. sågs vid Blåklintstigen i Örebro 15/9, 2 ex. 19/9 och ett 2/10. Från Hidingsta rapporteras ett ex. 17/9, ett noterades vid Venastugan, Rynningeviken, 23/9 och ett ex vid Tybblebacken vid Asker 1/10. Dessutom finns

en notering ifrån Eriksholm, Hällabrottet, 5 ex 6/11. En **lappsparr** är sedd 5/9 vid Hjälmarsholms åkermarker, ett sågs vid strandpromenaden, Rynningeviken, 8/9 och slutligen ett 1/10 vid västra rakan, Kvismaren. **Snösparr** är regelbundet rapporterad från 20/10 och framåt vid Ässöbron, Rynningeviken, Oset och Bondvrak. ◀

Ragnarsson
FASTIGHETER AB

stöder detta nummer av
Fåglar i Närke!

KAMAKURA

10x25 MR3

välkommen in i butiken för övrigt sortiment

Förstklassiga kikare
för alla lägen!

Tubkikare
SP66ED Paket
inkl. 25x okular & väska

Börja skåda fågel!

NOF ordnar även i vår en studiecirkel för de som är intresserade av fågelskådning på nybörjarnivå. Cirkeln arrangeras i samarbete med Studieförbundet och består av tio träffar, varvat inomhus och ute på fågellokaler.

Första mötet är onsdag den 11 april kl 18.00 på Studieförbundet i Örebro (Östra Bangatan 3, det gula huset vid centralstationen.)

Ledare är Bengt Jalsborn och Ulf Jorner.

Anmälan sker till Studieförbundet tel. 019 - 16 83 10 eller 16 83 13 eller till e-post: carl.eriksson@studieforbundet.se. Kursavgift 345 kr. I priset ingår boken "Börja skåda fågel" (ca pris: 240 kr).

Upplysningar om cirkeln kan också fås genom Bengt eller Ulf, tel. 070 - 113 47 99 resp. 070 - 661 66 55.

NOF hyser en doktor i sina led

Ake Lorin

En mångårig medlem i NOF och före detta redaktionsmedlem, Daniel Gustafson, försvarede sin avhandling **Choosing the best of both worlds - the double life of the great crested newt, fritt översatt "att välja det bästa av två världar - större vattensalamanderns dubbelliv"** på Sveriges Lantbruksuniversitet i (SLU) Ultuna, Uppsala. Det skedde fredagen den 4 november i år. På kvällen bjöds det på fest i stora salen på Slottet i Örebro för inbjudna.

Daniel började sitt arbete för tio år sedan. Han har genomfört studierna och examensarbetena vid sidan av arbetet först vid universitet och senaste tiden som anställd på Länsstyrelsen. Under Daniels tid som redaktionsmedlem bjöd dåvarande redaktion in sig till festen, kanske med baktanke "det blir väl inget av" men vi fick sitta med skammen när inbjudan till festen kom. Redaktionen hade säkert ingen betydelse för slutförandet av avhandlingen. Närstående personer, arbetskamrater, bland andra Jan Malmgren, kräldjursexperten som tidigare verkat i Örebro men som nu återfinns i Borås och förstås hans handledare på SLU hade det däremot. Allra främst torde dock hans far

Claes-Håkan ha haft stor betydelse genom sin uppmuntran till Daniel att fortsätta och slutföra projektet. Tyvärr räckte inte faderns livstid till för att få uppleva festen.

Större vattensalamandern

Fortplantning, äggens och larvernans utveckling sker i vattnet. Som vuxen lever den mesta tiden på land där den också övervintrar. En gång om året återvänder den till vattnet för fortplantning. Den finns inte i dammar med fisk eller kräfter och fördrar varma vatten. Vegetationen ger skydd för predatorer och UV-strålning som den är känslig för. Den kan bli över 15 år gammal.

Vad är det för nya kunskaper som Daniel har bidragit till?

Han har jämfört småvatten med och utan den större vattensalamandern och påvisat att förekomsten av större vattensalamandern ökar med tätheten av vegetationen och också av ökad artrikedomen. Salamandern är därför en utmärkt indikatorart för "småvatten" med höga naturvärden.

Vidare har han undersökt vattenkvalitetens betydelse för salamandern. Förekomsten ökade med ökad halt av näringsämnen i födan. För hög näringshalt var negativ på grund risk för igenväxning. Höga halter är även giftigt för ägg och larver. Han har konstaterat att vuxna individer för födosök utnyttjar små vatten med högre halter av näringsämnen. Föga förvånande noterade han att även höga vatten-

temperaturer var gynnsamma för förekomsten av salamander.

Genom att följa individer som försetts med radiosändare har han kunnat konstatera att landmiljön har lika stor betydelse för salamandern som vattnet. Där skall finnas skydd och möjligheter till övervintring, d.v.s. multnande stubbar, trädstammar och förna. Lövskog och betesmark föredras framför barrskog.

Grattis Daniel ! ◀

Foto: Johnny Jansson

Glöm inte att komma ihåg!

Det är bara att erkänna! Min glömska är tyvärr tilltagande och ställer till med daglig förtret. Nu lackar det mot jul och mycket är det som skall kommas ihåg. Ja, det lackar i alla fall mot jul när detta skrivs. När ni, kära läsare, avnjuter dessa rader är det sannolikt redan år 2012. Lackar förresten! Just nu lackar det mest på min rygg och under armarna. Jag är precis inkommen från garaget och avtagandet av somardäck och monterandet av vinterdäck. Ett arbete som av någon anledning känns allt jobbigare med åren. Det är tungt och besvärligt. Det stretar och gör ont i på de mest konstiga ställen. I år tog det så där 45 minuter extra då jag förgäves försökte få fast vinterhjulen med hjulbultarna från en Volkswagen Golf fast bi-

len är en gammal Mercedes. Osande eder ljud över Almbroåkrarna, men de passade inte bättre för det. Det tog en bra stund innan jag förstod varför. Det tog ytterligare en stund innan jag hittade de rätta bultarna i en plåtburk jag inte kände igen. Din lilla slyngel! Tänkte jag om yngste sonen. Håller på och ändrar i mitt system så jag inte hittar någonting.

På kvällen var det dags för räfst och rättarting och följande utbyte av meningar utspann sig i det Gustafsonska residenset. Fadern med morrande stämma:

– Jaha du! Det gick inget vidare för mig idag när jag skulle byta däck.

– Jaså? Svarade sonen, intet ont anande.

– Du kanske vet något om varför inte bultarna till Mercan ligger i sin vanliga pappkartong.

– Ja du böt ju och la dom i en plåtburk i stället. Du tyckte det vekade bättre?

Ett mycket svagt minne poppade upp någonstans långt inne i hjärnbarken. Jo, det stämde. Sonen var bara sekunder från att få sig en stor hårtork. (Utskällning på hockeyspråk). Nu fick jag med skammens rodnad på kinderna ändå tillfälle att ge en liten hårtork. För det är minsann inte bara är att gå och ta mina gamla kartonger hur som helst. Man blir till slut en

mästare på att hantera sitt dåliga minne, och vända det till sin fördel. Tur att man har en hustru som det är ordning på!

Men nu kom jag plötsligt ihåg en sak. Hustrun har ju faktiskt stått för den värsta glömningsen i familjen. *Glömningsen*. Kan man skriva så? Hur som helst så glömde min kära vår bröllopsdag en gång för många år sedan. Och jag kom ihåg den! Vilken chock och kalldusch för hustrun! Jag menar att glömma bröllopsdagen är väl om något en manlig företeelse? Men oss emellan så är det faktiskt en av mina bästa trumfkort. Man kan plocka fram den när som helst. Det kan låta så här.

– Men sitter du här och ser ledsen ut lilla gubben. Säger hustrun när jag sitter ihopsjunken.

Med handen på hjärtat: – Ja, jag sitter här och tänker på när du glömde vår bröllopsdag. Säger jag med lagom blanka ögon.

– Jag tror att jag behöver åka ut några timmar till Kvismaren och vara för mig själv.

Eller: – Jag behöver nog ta några dagar med de andra grabbarna på Öland för att komma i fas igen. Förr fungerade det klockrent! Numera blir hustrun mörk i ögonen och morrar mest sitt resignerade samtycke. Hon bidar nog sin tid och bara väntar på att jag själv skall glömma den 8 juli. Det tär minsann att gå runt hela året och oroa sig över att det skall hända. Måtte det aldrig ske!

Annat är det med många vänner och bekanta. De verkar komma ihåg allting. Speciellt kommer de ihåg en massa misskrediterande händelser i mitt liv som poppar upp när man som minst behöver det. Sista halvåret har förresten har varit en ren skärseld. Efter mitt milda försök att bringa lite ordning bland de grå pantrarna i skådarleden har vedergällningarna inte låtit vänta på sig. Hugg, slag och verbala nedsabblingar har blivit vardag. Senast för ett par veckor sedan var jag nere vid Nydalen. Intet ont anande stod jag och tubade i den friska västvinden. Helt plötsligt. Och utan förvarning har två pensionärer med en stor Dobermann King Charles smugit sig på mig och stirrar hotfullt på mig. Ja, egentligen var det

en pensionär och en halvpensionär. Men i alla fall! De var ute i samma ärende som jag och satt snart bakom tubarna de med. Men det var nu det blev otäckt. Den ene frågade plötsligt:

– Du har inte skärnsäppa i Närke, va?

Hur kunde han veta det? Jag blev alldeles darrig och svarade förstås att det var en beklaglig lucka.

– Jo vi tyckte nog att vi såg en längst ute på piren. Sa den riktige pensionären, och pekade ut mot hamnen där brottsjockarna dånande sköljde över piren.

– Den liksom kröp ned mellan stenarna längst ut. Om du kilar ut dit har du säkert en bra chans att hitta den.

– Aha! Tänkte jag. De vill ha ut mig på piren så jag snabbt och smidigt skall sväljas av Vätterns giriga gap.

Lite senare, vid ett högt berg i närheten försökte den argsinta och storväxta kamphunden driva mig över ett stup och ned i vågorna. Olika skribenter har via Internet föreslagit att jag borde förvisas till evig skådning vid norra Tolsbodatornet i Kilsbergen.

Ja! Så där har det varit hela hösten. Man får gå på helspänn hela tiden. Inte konstigt att man då glömmar ett och annat. Lite kredit skall dock ägaren av kamphunden ha. Han upptäckte ju alkekungen som täppte till en förarglig lucka i min Närkelista. Men så är han ju bara halvpensionär förstås.

Nu är det dags att packa resväskan. Om några dagar bär det iväg till Jordanien. Hastigt påkommet, men ett välbehövligt avbrott i mitt beklagliga/behagliga liv. Hustrun skall titta på Petra och jag skall titta på fåglar. Undrar hur det skall gå?

Men för tusan! Det var något jag skulle komma ihåg innan vi åker. Var det att fiska upp mört till nästa års kräftbete? Eller var det att måla påskäggen? Kan det ha varit något med julen? Det känns som det snart är dags att använda mitt gamla bröllopsdagstrumfkort igen!

Eder tillgivne Peter Gustafson

NOF:s ungdomsgrupp

Lördag 7/1. Artracet. Vi hoppas få ihop minst ett lag. Det gäller att vara konkurrenskraftig! Anmäl dig till Albin 076-822 12 15, Andreas 073- 717 08 52 eller Ann-Margret 0706-37 15 95 så hör vi av oss med närmare informationer i vanlig ordning.

Lördag 28/1. Vinterfåglar in på knuten. Också en tävling, men där man står still och bevakar en fågelmatning. Eventuellt nere i Rosenbergsstugan eller hemma hos Ann-Margret. Instruktioner kommer med mejl.

Lördag 10/3. Ugglor i Örebrotrakten. Se info under rubriken Exkursioner och resor! Anmälan till Albin, Andreas eller Ann-Margret.

Vi planerar självklart fler utflykter i april-juni, eventuellt också en resa. Kanske gör vi också "spontana" utflykter när något sevärt dyker upp. Det gäller att kolla mejlen! Vi återkommer.

Exkursioner och resor

Lördag 7 januari - Artracet i januari, perfekt start på det nya året. Från kl 00.00 till målgång kl 16.00. Anmälan av lag, bestående av minst 2 deltagare, görs till Håkan Persson, 070-774 56 33 eller hakan.persson@nofnet.se. Alla är välkomna att delta.

Söndag 5 februari - Garphyttans Nationalpark. NOF i samarbete med Östernärkes Naturvårdsförening. Samling vid p-platsen Garphyttans nationalpark kl 9.30. För upplysningar ring Ronnie Lindqvist, 070-262 14 17.

Lördag 3 mars – Ugglor i Brevensskogarna. Samling vid Brevensgården kl. 18.00. Ledare Stig Enetjärn, 019-45 61 16. Exkursio-

nen ställs in vid regn eller blåsväder

Lördag 10 mars - Ugglor i Örebrotrakten. Samling vid Statoil i Västhaga kl 17.30. För upplysningar ring Ronnie Lindqvist, 070-262 14 17. Exkursionen ställs in vid regn eller blåsväder.

Måndag/Annandag påsk 9 april - Yxnäset. NOF:s medlemmar är som vanligt välkomna till Östernärkes Naturvårdsförenings vårexkursion. Samling vid p-platsen i Bondevrak kl 09.00. Stövlar, kaffe och grillkorv rekommenderas. För vägbeskrivning och frågor, ring exkursionsledaren Gunnar Nilsson, 019-24 66 77.

Vid resor med övernattningar tas en mindre avgift ut av deltagarna för administration och till fågelskydd. Om du vill ha hjälp med skjuts vid våra exkursioner kontakta respektive ledare. Bilresor betalas direkt till föraren med 6 kr/mil och resenär.

Inomhusmöten 2012

Tordag 19 januari berättar en av Sveriges internationellt mest kända ornitologer, Per Alström, om upplevelser i Sverige och utomlands under titeln "Mitt liv som fågelskådare".

Torsdag 16 februari håller NOF årsmöte och därefter berättar naturfotograf Torbjörn Arvidson om "ISLAND - ett eldorado för en fågelskådare", naturligtvis med bilder.

Torsdag 15 mars kommer en av Sveriges mest kända kvinnliga ornitologer och en av författarna till boken Börja skåda fågel, Gigi Sahlstrand, att berätta om fågelskådning och visa bilder under rubriken "Fågelskådning - det roligaste som finns!"

Torsdag 19 april får vi besök av forskaren Sönke Eggers, som berättar om hur förändringar i landskapet påverkar fågellivet och hur vi främjar den biologiska mångfalden: "Mer lärsång i en föränderlig värld".

Inomhusmötena äger rum kl 19.00 i Vasa-kyrkan, Vasagatan, Örebro

Innehållsförteckning

Ordföranden har ordet Hans Waern	1
Nya NOF-medlemmar	2
Omslagsbild: Bergfink <i>Fringilla montifringilla</i>	2
Andra fyndet i Närke av stytlöpare Bo Ståhl	3
Kallelse till årsmöte 2012 Styrelsen	4
"Nu kör vi vidare" Jan Gunnarsson	5
Mikroskådningen fortsätter med Rynningeviken! Lena Holm	8
Falsterboresan med NOF 2011 Ronnie Lindqvist	9
Öland 13-16 oktober 2011	13
Exkursion till Yxnäset/Segersjö 23 oktober 2011, Gunnar Nilsson	19
Vinterfåglar inpå knuten 2012	19
Skrakrakningsexkursion med NOF lördagen den 5 november 2011 Lars, Loffe, Bergqvist	20
Örnkoll i Kvismaren Ronnie Lindqvist	21
Remissvar - arbete i det tysta Ulf Jorner	22
Sällsynta fåglar Ulf Jorner	23
Människorna, fåglarna och kulturen - en resa med Tomas Haraldsson genom Syrien Jan-Olov Ragnarsson	24
Ungdomsgruppen till Garphyttan 5 november 2011 Rebecca Knutsson	25
Tomas Tranströmer - Skogsparti	27
Rapport från fågelåkern Lars Johansson	28
Nya Venastugan Marianne Johansson	28
OBSat i Närkemarker perioden september - november Hans Waern	30
Börja skåda fågel!	33
NOF hyser en doktor i sina led Åke Lorin	33
Glöm inte att komma ihåg Peter Gustafson	34
Program	36